

Savinjski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA IN ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA

Ob Tednu Rdečega križa
**RK zavzema častno mesto
v naši socialistični
skupnosti**

Pred vojno je tudi v Sloveniji, kakor drugod v prejšnji Jugoslaviji, obstajal RK kot dobrodelna, humanitarna ustanova. Toda ta, v bistvu meščanski in celo malomeščanski RK ni imel zaslonbe med ljudstvom in je v dobi okupacije prišel pod silo razmer v roke okupatorja ter ni več mogel vršiti svojega pravega poslanstva. Enako kot vojna stare Jugoslavije, je doživel tudi stari jugoslovanski RK že takoj v začetku vojne popoln moralni zlom. Njegovo vodstvo se je rešilo v emigracijo. Prispevki in darila, ki jih je dobival v inozemstvu so bili sicer znatni, vendar od vsega tega ni dobilo naše ljudstvo ničesar, prav tako pa tudi NOV ni dobila nikake pomoči. Nasprotno pa je bil ta emigrantski RK močno sredstvo emigrantskih vlad za materialno pomoč četnikov in drugih okupatorjevih pomagačev. S tem je stavil visok ugled, ki ga uživa mednarodna ustanova RK v svetu, naravnost v službo okupatorja. Emigrantski RK je pod krinko, da podpira herojsko borbo jugoslovanskih narodov prejel v zavezniškem svetu izdatno pomoč. Da bi preprečili to sleparijo, je Nacionalni komitet osvobodilne Jugoslavije v pozni spomladi leta 1944 dal pobudo za ustanovitev JRK. In tako je organizacija OF omogočila, da se je dne 18. junija 1944. leta vršil pri nas v Gradcu v Beli Krajini ustanovni občni zbor RKS, na katerega so prišli delegati iz vse Slovenije. S tem je bil likvidiran emigrantski RK, ki je z ustanovitvijo našega izgubil svojo pravico do obstoja. Tako praznujemo danes s Tednom RK obenem tudi desetletnico ustanovitve JRK. Razvojna pot, ki jo je RK napravil v tem obdobju je bila tako plodovita, da o potankostih tega epohalnega dela sploh ne moremo govoriti. Dejstvo je, da je bila ustanovitev RK sredi vojne dejanje, ki je razodevalo izreden pogum in samozavest ter je v marsičem postavilo naše narode na lestvico enakopravnosti z drugimi večjimi narodi.

RKS je takoj po ustanovitvi začel s delom. Zajel je vse osebojono ozemlje in vodil velike in pomembne akcije: zbiral je prispevke v živilih, denarju in blagu, pomagal ranjenecem v partizanskih bolnišnicah, pomagal vsem potrebnim v zaledju in tesno sodeloval z vojsko in novo ljudsko oblastjo. Po osvoboditvi pa se je znašel še pred odgovornejšimi nalogami: vršil je poizvedbe za pogrešanimi, požgani in oropani domovi so našli pri RK prvo pomoč. Z dobavo raznega materiala je tedaj pomagal pri obnovi dežele. Dosedajno izpolnjuje RK kot član Mednarodne Lige društev Rdečega križa tudi eno poveljnih nalog, to je borbo za mir. Vsakoletni Teden RK je posvečen tudi borbi za mir, za ohranitev sloge in bratskega sožitja med narodi.

Akcija za prostovoljno krvodajalstvo spada danes že med splošne naloge RK. Po zaslugi RK se danes že ljudje v vsakem mestu in v vsaki vasi zavedajo ogromnega pomena krvodajalstva in ponekod beležimo naravnost presenetljive uspehe. Med svoje naloge je vzel RKS tudi borbo proti TBC in boj proti pijančenju. Zato lahko rečemo, da RK na splošno skrbi za ljudsko zdravje in pomaga dvigati ljudstvo iz zaostalosti v zdravstvenem oziru. Pa tudi zdravstvena prosveta zavzema važno

S SKUPNE SEJE OBEH ZBOROV OKRAJNEGA ODBORA CELJE Za napredek našega šolstva

PROSVETNIM PROBLEMOM BO TREBA POSVEČATI VEČ SKRBI KOT DOSLEJ — DODATNI KREDITI ZA ŠOLSTVO — DELO ZA DOKONČNO IZVEDBO AGRARNE REFORME NAJ BI V OKRAJU KONČALI SE LETOS — FINANČNA INŠPEKCIJA JE ODKRILA V PODJETJIH VRSTO POMANJKLJIVOSTI — DELAVSKI SVETI MORAJO SKRIBETI TUDI ZA DOBRO TEHNIČNO IN FINANČNO VODSTVO V PODJETJU — SPREMENBA PARTICIPACIJE V KORIST OBČINSKIH ODBOROV — DOTACIJE OBČINAM DOBRNA, FRANKOLOVO, GRIŽE IN KOZJE

V sredo je bila skupna seja okrajnega zbora in zbora proizvajalcev celjskega okraja, ki jo je vodil predsednik okrajnega odbora tov. Riko Jerman. Poleg odbornikov obeh zborov so bili na seji navzoči tudi zvezni in republiški ljudski poslanci tov. Viktor Avbelj, tov. Helena Borovšak, tov. Mica Šlandrova-Marinkova, tov. Olga Vrabčičeva, tov. Miran Cvenk itd.

Tokrat so odborniki posvetili največ časa prosvetnim problemom v okraju, saj prva točka dnevnega reda ni obsegala gospodarskih vprašanj kot običajno, temveč izčrpno poročilo o delu Sveta za prosveto in kulturo, ki ga je podal predsednik Sveta tovariš Anton Aškerc, nakar se je razvila zelo živa in koristna razprava o šolstvu.

Tovariš Aškerc je v daljšem poročilu nanizal vrsto vprašanj s področja prosvete. Poudaril je predvsem socialni sestav na naših srednjih šolah, ki mu bomo morali v bodoče posvečati večjo pozornost kot doslej, ker ni v skladu

z današnjim družbenim razvojem. Po statističnih podatkih je razvidno, da se socialni sestav v višjih razredih gimnazije močno približuje v korist nameščencev, medtem ko je delavske mladine v višjih razredih vedno manj. V prvem razredu gimnazije na I. gimnaziji v Celju je n. pr. največ dijakov iz delavskih vrst, nato otrok nameščencev in 17% kmečke mladine. V drugem razredu se razmerje že spremeni v korist učencev iz vrst nameščencev, v višjih razredih pa je razmerje 103:55 v korist nameščencev. Povprečno razmerje na I. gimnaziji pa je 305:405 v korist dijakov iz vrst nameščencev. Na II. gimnaziji je razmerje nekoliko boljše (327:328). Na ekonomski srednji šoli, zlasti na učiteljski, pa je socialni sestav zelo ugoden v korist dijakov iz delavskih vrst.

V svojem obširnem referatu je prof. Aškerc analiziral tudi šolske uspehe po šolah, govoril je o kadrovski politiki, o starosti kadrov in ugotovil, da je zelo mnogo mladih učiteljev, ki jim je treba nuditi vsestransko pomoč. S tem v zvezi se je dotaknil tudi inšpekcijske službe ter podčrtal potrebo, da bi treba inšpekcijsko službo še okrepiti.

Tudi šolskih prostorov v Celju občutno primanjkuje. Na I. gimnaziji je okoli 1000 dijakov, na II. pa okoli 1100. Zaradi prevelikega števila dijakov v teh šolah trpi pouk, učiteljski kader ter učenci. Prav tako šole v Celju ne leže sorazmerno pravilno, ker so vse zidane v središču mesta. Tako morajo učenci iz bližnje okolice hoditi tudi po 2 uri daleč v šolo, kakor na deželi, saj med Laškim, Vojnikom in Petrovcemj ter med Celjem ni nobene šole. Zaradi tega je nujno, da čimprej zgradimo osnovni šoli na Spodnji Hudinji in na Polulah. Ko bosta zgrajeni ti dve šoli in če bo zgrajeno tudi šolsko poslopje za učiteljske, ki ima sedaj razrede v mestni osnovni šoli, ter poslopje za glasbeno šolo in ko bo adaptirano poslopje za vajensko šolo, se bodo razbremenile osnovne šole, kjer sedaj preti že uvedba tretje izmene pouka zaradi pomanjkanja učilnic.

Šolska oprema ne služi več svojemu namenu, ker ne ustreza higienskimi predpisom in je večkrat tudi škodljiva za zdravje učencev.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

gijski aktivni, ki skrbje za snago učencev, razreda, šole in šolskega dvorišča. Mnoge šole pa imajo tudi že lastne higienske kotečke, da se lahko Podmladkar uri v pravilni prvi pomoči poškodovanemu tovarišu.

Tudi Okrajni in Mestni odbor RK v Celju sta v tem letu uspešno izvršila vrsto važnih in pomembnih akcij. V junijski poplavi so se vsi prizadeti v velikini zaupanjem ozirali na organizacijo RK za prvo pomoč. Do vključno 30. septembra je izdal Okrajni odbor RK Celje-okolica za poplavljenca v denarju 8.673.617 dinarjev, raznega blaga pa je dobilo 7.434 poplavljenecov. MO RK pa je samo za Gaberje po poplavi izdal 2.800 m tekstilnega blaga, 490 komadov pohištva, 4.500 rabljenih oblačil in čevljev ter 1.950 komadov posode. Požrtvovalne odbornice so 2 tedna krpale in prale obleko, da so lahko čisto in zašito porazdelile. Pri akciji za prostovoljno krvodajalstvo je ekipa pri Okrajnem odboru RK odzvela 1.649 prostovoljcem kri. Kot najbolj požrtvovalni so se izkazali kraji Laško, Polzela, Prebold, Slov. Konjice in Rogaska Slatina. Okraj dosega lepe uspehe tudi pri organizaciji tečajev RK, pri ustanavljanju postaj RK in pri raznih asanacijah na podeželju, kjer so samo na

Ustanovljena je komisija za društva in organizacije pri Mestnem odboru SZDL Celje

Zelo široka dejavnost celjskih družbenih organizacij in društev, katerih je na našem področju preko 50 ter problematika, ki se pri njih pojavlja, postavlja že dalj časa nujno zahtevo, da se ustanovi neko telo, ki bi skrbelo za pravilno politično usmerjanje notranjega življenja teh organizacij in društev.

Na zadnji seji sekretariata Mestnega odbora Socialistične zveze je bil zaradi tega tudi sprejet sklep, da se pri tem forumu ustanovi posebna komisija za organizacije in društva. V to komisijo so bili imenovani tov. Melik Gobjmir, kot predsednik ter Kanduč Stane, Gregorič Nace in Blagočinšek France kot člani.

Komisija, ki je imela dne 27. oktobra svoj konstitualni sestanek, si je istočasno določila tudi nekatere okvirne smernice za svoje bodoče delo. Dogovorili so se, da bodo v bližnji bodočnosti prvenstveno proučili delo ljudsko-prosvetnih in športnih organizacij ter društev, pri čemer bodo povabili na posvete tudi predstavnike istih.

Ne smemo pa seveda pričakovati, da bo delo te komisije imelo kakršenkoli operativni značaj in da bo posegala v »strokovno« delo organizacij in društev. Za to je številčno vsekakor premajhna ter tudi ni bila v ta namen ustanovljena. Samostojnost v delu društev in organizacij bo seveda ostala tudi v bodoče absolutno neokrnjena. Kot je omenjeno, bo delo te komisije predvsem v tem, da tam, kjer bo seveda to potrebno, skuša s pomočjo ostalih forumov urejevati eventualna nesoglasja in da si ustvari potreben pregled nad notranjim življenjem društev ter organizacij.

Omeniti je še željo, ki so jo izrazili

JESEN JE TU ...

V vsej svoji pestrosti barv narava se enkrat zažari, potem pa za nekaj mesecev zamre in tiho zbira moči za nov razcvet. Sonce je slabotno. Le nekaj dni nas bo še grela. Potem bosta ognjišče in branje naša družabnika ob hladnih večerih. Upamo, da vam bo tudi naš list krajšal čas. Če še niste, naročite ga!

Foto Lik

Dostojno smo počastili spomin padlih

Na Dan mrtvih so bile v Celju na več krajih komemoracije za padlimi borci in žrtvami fašističnega terorja.

Centralna spominska svečanost je bila na Šlandrovem trgu ob grobnici herojev Dušana Krajgherja in Vere Šlandrove. Tu se je zbralo lepo število Celjanov, med njimi najvidnejši predstavniki ljudske oblasti, množičnih in političnih organizacij.

Ko je godba SKUD »France Prešeren« odigrala žalostinko, je predsednik Mestnega odbora ZB tov. Ložnik imel daljši spominski govor, namenjen vsem žrtvam NOB. Po njegovem govoru je vod JLA izstrelil častne salve, nakar je moški komorni zbor zapel žalostinko. Medtem so predstavniki delovnih kolektivov, množičnih organizacij in terenov položili vence na grobnico herojev.

Večina udeležencev se je nato napotila na Trg svobode pred spominsko ploščo, kjer so gestapovci med vojno mučili in sramotili naše borce za svobodo. Tu se je veličastne borbe naših narodov in številnih žrtv spomnil v svojem govoru tovariš Hilbert Kamilo. Tudi tu je sodeloval Komorni moški zbor in godba na pihala.

Na svečanosti v spomin mučenim žrtvam pobesnega gestapovskega terorja na dvorišču Starega piskra pred ploščo z imeni vseh tu ustreljenih je imel zelo lep govor prof. Anton Aškerc.

Tukaj je častno salvo izstrelil oddelček ljudskih miličnikov.

Tudi pred spomenikom padlim poštajem in na železniški postaji pred ploščo padlim železničarjem so bile spominske svečanosti, popoldne pa tudi na vseh treh celjskih pokopališčih.

Posebno lepo so komemoracijo pripravili na Frankolovem, kjer je sodelovalo predvsem prebivalstvo Konjic. Seveda je bilo tudi veliko Celjanov in ljudi iz raznih krajev našega okraja na tej spominski svečanosti.

Komemoracije so bile pravzaprav povsod, kjer so grobovi naših borcev, kjer ležijo pokopane žrtve fašizma in kjer so jih zločinski fašisti ubijali.

Komemoracija v Žalcu

Na dan mrtvih je bila popoldan žalna svečanost pred spomenikom padlim borcem NOB in žrtvam fašizma v Žalcu. Ko so člani občinskega ljudskega odbora, ZB in svojci padlih položili vence, je spregovoril predsednik obč. ljud. odbora, tov. Bozovičar. Navzoče je opomnil, da se spomnijo na ta dan tudi vseh tistih, ki so dali svoja življenja za lepo bodočnost nas vseh, posebno tistih, katerih žare so vzdane v tem spomeniku.

Žalne proslave na grobovih talcev na Frankolovem

Žalne proslave ob priliki Dneva mrtvih se je na grobovih talcev na Frankolovem letos udeležilo preko 400 ljudi. Posamezni svojci tu pokopanih talcev so prišli na grobove že dan poprej in prinesli več vencev in šopkov, okoli obeh grobov pa so prižigali svečke.

Na sam praznik pa je več avtomobilov, avtobusov in kamionov pripeljal udeležence iz Konjic in iz Celja, med katerimi je bilo dosti takih, ki imajo tu pokopane sorodnike. Kmalu po deveti uri je spominsko svečanost otvoril domačin, šolski upravitelj na Strančici in partizan od leta 1943, tov. Konrad Sodin, godba Tovarne emajlirane posode iz Celja pa je zaigrala žalostinko. Govor v čast tega praznika je imel tovariš Albert Rajer-Borut iz Celja, za njim pa so deklamirali učenci iz straniške osnovne šole več borbenih pesmi. Predstavniki množičnih organizacij, delovnih kolektivov in svojci pokopanih so položili na oba groba dvajset vencev, konjski pevski zbor je zapel dve žalostinki, ob zaključku pa so člani strelske družine »Tempo« iz Celja izstrelili častno salvo.

Občinski odbor Zveze borcev je poskrbel, da so bili za ta dan urejeni vsi partizanski grobovi na področju občine ter na nje položeni venci. Krajša proslava je bila popoldne še na konjskem pokopališču, kjer je tudi pokopanih večje število padlih borcev.

L. V.

Neugoden vtis

Na Dan mrtvih sem obiskal na pokopališču v Sentsurju pri Celju grobove svojih dragih pokojnikov. Pri izstopu iz vlaka sem imel zelo neugoden vtis, da pred ploščo od okupatorja ustreljenih uslužbencev ni bilo niti preprostega venca. Kolektiv bi z majhnim trudom lahko nabavil zelenja, ki ga je v okolici na vozove, cvetja na vrtovih pa tudi.

Fr. B.

Vedno pripravljeni pomagati soljudem v nesreči Foto Lik

mesto v delovanju RK. Mnogoštevilni tečaji za žensko mladino bodo brez dvoma imeli pozitivne rezultate in vplivali v splošnem na zdravstveno prosveto na vasi.

RK je pri nas resnična množična organizacija, katera zajema mesto in vas, mlado in staro. Ko so bili z ustanovitvijo RKS leta 1944 postavljeni osnovni temeljni organizacije RKS, smo začeli pri nas tudi z organiziranjem Podmladka. Mladina do 18 leta je začela trnovoma pristopati v Podmladke RK. Našim Podmladka je v tem, da že v mladih letih vzgoji mladino v ljubezni do bližnjega ter v dobre in zavedne državljane, prežete z domovinsko ljubeznijo in ne zanemarjajoč pri tem splošnih zdravstvenih načel. Po šolah se ustanavljajo iz dobrih Podmladkarjev hi-

poplavljenem področju izvedli popravo 42 greznic, vodnjakov in stranišč. Specialno za Teden RK je Mestni odbor RK opremil vse celjske šole s higienskimi kotečki, kjer je vsak razred dobil po dve brisači, milo in skodelice za milo, poleg tega pa je MO RK nabavil 5 zdravstvenih filmov, ki jih sedaj v šolah predvajajo. Po vzorcu Ljubljane bo tudi Celje v kratkem priredilo razstavo brezalkoholnih pijač.

V Celju imamo 6300 odraslih članov RK ter 1814 Podmladkarjev. Upati je, da bo z novim letom ta najbolj humanitarna množična organizacija kljub povišani letni članarini še bolj narasla. Zato pa stopajmo v drugo desetletje ustanovitve RKS z geslom: vsak polnoletni Jugoslovan član RK in vsak mladinec član Podmladka!

Pogled na svetu

Svet se je navadil častnikarskih ugotovitev, da je napetost med silami popustila, in nič kaj dosti na to ne da. Tudi zdaj, po pariških sporazumih govore — seveda predvsem tisti, ki se zbirajo okoli avtorjev teh sporazumov — da je nevarnost za vojno mnogo manjša. Celo Moskvi so ti sporazumi tako všeči, da ponuja razorožitev in vabi štiri velesile na ponoven razgovor o nemškem vprašanju, ki je, kaj bi skrivali, ostalo slej ko prej nerešeno. V Evropi imamo zdaj, ali pa bomo še bolj kmalu v bodoče, opravka kar z dvema nemškima armadama. Ali je to slabši ali boljši razvitek kakor po prvi svetovni vojni, bomo še videli.

Toda Zepad je ves meden od sreče: Eden se izjavlja, da še ni bilo bolj defenzivnega sporazuma, kot je ta. Eisenhower je zadovoljen z Dullesom kot še nikoli. Nobeden pa ne mara sprejeti moskovskega vabila, češ, treba je najprej ratificirati to tako težko pripravljeno evropsko integracijo, jo spraviti v življenje in jo okrepiti, potem pa s to karto potovati magari v Moskvo. Celo Mendès-France je izjavil, da bo Francija v kratkem nadoknadila dober del izgubljenega časa, ki ga je zapravila s svojim kuhanjem. Da bi ratifikacija nekako v redu potekla, se Mendès-France ponuja pred klerikalcem Schumannom, očetom EOS, in skuša ugoditi Guy Molletu in njegovemu pametnemu, človekoljubnemu socializmatem programu. Tudi Adenauer kotetira z opozicijo in obljublja razgovore z Moskvo, čeprav v Londonu in Washingtonu istočasno izjavlja, da je treba z Moskvo govoriti z roko na petelnici. Nemška socialno-demokratska opozicija namreč trdi, da bo sporazum o Posarju skopal še globlji prepad med Francozi in Nemci.

Gre torej še vedno za politiko blokov, ne pa za pravo mednarodno povezovanje. ZDA in Velika Britanija sta odločno odbili sklad za gospodarsko pomoč v okviru OZIN, češ najprej obovožitev našega bloka, nato pridejo na vrsto manj razvite države s svojimi gospodarskimi problemi in potem morabit pride na vrsto tudi kak skolaštčen disput o razorožitvi. V tem znamenju bo Italija dobila 100 milijonov dolarjev, pomoč pa ZDA obljublja tudi Južnemu Vietnamu, če bi svojo notranjo in zunanjo politiko popolnoma vpregel v ameriški bojni voz. To pomoč je Eisenhower imenoval »inteligentno« in to na večerji, ki jo je pridelal na »Industrijskem združenju za nacionalno varnost«.

Nacionalna varnost! Koliko velikih stvari je bilo izvršenih v imenu nacionalizma, pa tudi koliko zločinov, ker ljudje v nacionalizmu tako radi gledajo brezpozorno vrednost, nad katero ni nobene druge. In ker so nacionalna čustva najboljša vzetišča najslabših pojavov masne psihologije, se nam danes ta dan, ko se spominjamo samo v naši državi 1.700.000 mrtvih, ki jih štejejo brez vseh pomislekov za žrtve pobesnelega nacionalizma, se nam zdi sleherno ožijanje pretiranega nacionalizma nevarno za mir. Politika, zgoščen izraz ekonomskih razmer v svetu, je zapletena in zelo pestra stvar: duhovi, ki jih danes kličejo v ris zastopniki velenarodov, so taki, da se jih bo težko rešiti. Zelja je mati misli in miselnosti: vsi želimo biti veliki, močni, odhod pa ni daleč od miselnosti, da ta ali oni hoče biti »najboljši«, določen za »vodstvo sveta«. Ker živi vsak narod v svojem, večkrat izpačenem svetu, je res težko upati na sporazum med narodi, če tega zastopniki narodov zavestno nočejo: ne more biti govora o neki demokratizaciji ali o nekem »svobodnem svetu«, če ni tu volje do »koekistence« (sožitja) različnih nazorov in sistemov, če ni tu volje, da bi vsak povedal, kaj pravzaprav hoče (to se v politiki blokov skriva za umetno megljo parfimiranih fraz o svobodi, enakopravnosti in kar je še podobnih španskih sten človeške diplomacije), kajti priznati je treba konec koncev tudi to, da nobeden nima v zakupu cele resnice, da nobeden ne more biti do cela objektivni. Demokratičen je pravzaprav samo tisti, ki pravico bolj ceni kot moč.

V znamenju te misli se nam zdi vendarle značujo, da se l. 1954 prvič v zgodovini praznuje Dan za svobodo odvisnih narodov, to je dan, ki naj bi opozoril svet na eno od osrednjih svetovnih vprašanj, na vprašanje kolonializma. Pametno povezovanje velikih azijskih držav, ki jih kolonialne velesile postrani gledajo, je ena od poti, ki držijo k pravi mentalni kulturi človeštva. Zakaj ne bi imela LR Kitajska pristo luko v Kalkuti, če pa to koristi milijardi Indijcev in Kitajcev? Svet se ne bo izmotal iz zagate z močjo vojnih strojev, marveč s pametjo. Tako nam pravi naše tantalovske oči, odprte za svet in življenje.

T. O.

POPRAVEK

V članku »Pogled na svetu« z dne 29. oktobra se je dvakrat poigraval tiskarski škrt. V drugem odstavku je izpustil v stavku »Trst je... kakor staro jabolko na meji dveh velenarodov« besedo »razdor«, najbrž zato, ker mu ni znano »jabolko razdora« iz stare grške bajke. Sredi tretjega odstavka pa je neusmiljeno spremenil smisel. Stavki: »Ali ni to znamenje, da se vendarle podira...« se je v tipkopisu glasil: »Ali ni to znamenje, da vendarle prodira skozi oblake in prekope zmot resnica...« Krivo vero, ki jo je škrt s spremembo smisla učil, tajé seveda naslednji stavki, ki jih je pustil takšne, kakršne je v roke dobil. T. O.

Za napredek našega šolstva

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Razvoj našega gospodarstva in vsega našega družbenega življenja nas sili k temeljitejšemu pouku realnih predmetov, kot so prirodopis, fizika in kemija. Zato bo prva naloga Sveta, da bo pri skrbel potrebna učila, katerih na naših šolah občutno primanjkuje, saj so ponekod v tem pogledu na nižjem nivoju, kot so bili pred vojno. Če samo razmerje med osebnimi in stvarnimi izdatki, ki je v celjskem okraju 5:1 v škodo stvarnih izdatkov, nam nujno narekuje potrebo, da moramo temu vprašanju v bodoče posvetiti večjo skrb. V nekaterih naprednih državah na zahodu je to razmerje 1:1. Zato moramo čim prej oskrbeti naše šole z najnujnejšimi učili.

Tudi vprašanje vajenske šole v Celju je pereče. Doslej ima ta šola svoje prostore v dveh stavbah. Ko bo adaptacija vojaškega skladišča pri Glaziji gotova, bo vajenska šola v tej zgradbi razpolagala s 6 učilnicami, 6 kabinetni, 1 zbornico, 2 pisarnama in 1 delavnico. Za to adaptacijo je do sedaj zbranih le 16 milijonov dinarjev, proračun pa predvideva 22 milijonov dinarjev, zraven tega je pa potrebno za ureditev centralne kurjave še 4 milijone dinarjev. Za adaptacijo in opremo te šole je potrebno 28 milijonov dinarjev ter še manjka okoli 12 milijonov dinarjev do tega zneska, vendar bo šola izročena svojemu namenu že 29. novembra letos.

V razpravi, ki je bila zelo živa, so odborniki iznesli vrsto problemov s področja prosvete. Obravnavali so predvsem nagrajevanje za naporno in odgovorno delo inšpektorjev, obupno stanje šolske opreme v osnovni šoli v Smarju, o šolskih svetih ter s tem v zvezi izrazili željo, da bi naj le-ti upravljali tudi s šolskimi skladi, kar bi šolske svete še bolj spodbujalo k aktivnemu delu in denar bi bil še bolj koristno porabljen. Med razpravo je bil zlasti koristen predlog, da bi naj šolski inšpektorji pri pregledu šol seznanili tudi občinski odbor s problematiko pregledane šole. Razpravljali so tudi o šolskih kuhinjah, o pomoči ljudskim knjižnicam, ki jih je v okraju 88 in nimajo dovolj denarja za nabavo novih knjig ter da je treba vlagati več investicij tudi na podeželske šole. V razpravi, kako bi naj stimulirali strokovno in politično dobre učitelje, so bili nekateri mnenja, da bi naj bili takšni učitelji za to nagrajeni s tem, da jim omogočimo službovanje v mestih. Vendar je končno prevladalo mnenje, da bi bilo to v nasprotju z današnjo družbeno stvarnostjo. Iskati bi morali možnost stimulacije na način, ki bi omogočil, da najspodobnejše moči ostanejo tam, kjer so najbolj potrebne — v najbolj zaostalih vaseh našega podeželja.

Ko je tov. Aškerc seznanil odbornike s predračunskimi izdatki Sveta za prosveto in z uporabljenimi investicijskimi sredstvi, je poudaril, da so v glavnem neizčrpani krediti za štipendije in podpore partizanskim sirotam, ki pa se bodo izplačale še do konca leta. Tudi vsi ostali krediti bodo do konca leta izčrpani.

Na kraju sta oba zborova sprejela predloge, da se ojača inšpektorska služba, da se ustanovi referat za varstvo spomenikov, da se prihodnje leto predvidijo potrebna denarna sredstva za ureditev Narodnega doma v Celju, da se čimprej dogradijo zadržalni domovi in preskrbi za to potreben denar. Dograjeni domovi naj bi prišli pozneje v upravo komun in naj bi služili v kulturnoprosvetne namene. Sprejeli so tudi nekaj sklepov, in sicer, da se Železarni Store odobri 6 milijonov dinarjev kredita za dograditev zgradbe, v kateri bi bila začasno nameščena šola, da se iz rebalansa odobri kredit 1 milijon 200 tisoč dinarjev za ureditev fasade na II. gimnaziji, 1 milijon dinarjev za nabavo 300 šotorov za taborjenje učencev in za predvojaško vzgojo, za opremo učilnic 6 milijonov 300 tisoč dinarjev, za nabavo učil 3 milijone dinarjev ter za odkup nedograjene stanovanjske hiše (Znuderlove) za prosvetne delavce in sodbike 3,5 milijona dinarjev.

Ko je bila izčrpana prva točka dnevnega reda, ki je bila najdaljša, je poročal dr. Dragotin Vrečko o delu komisije za agrarno reformo. Iz poročila povzemamo, da ves okrajni zemljiški sklad, katerega zemlja je last splošnega ljudskega premoženja, obsega v 25 občinah 2.712.125 ha. Delo na dokončni

izvedbi agrarne reforme v glavnem zavirajo neurejeni in pomanjkljivi podatki, zlasti v bivšem šmarnskem okraju, tako da se morajo mnogi spisi na novo sestavljati. Tudi pri zaplenjenih zemljiških spisih nepopolni in brez odločb zaplombene komisije. Razen tega so se izvajale med tem razne izmenjave in prodaje, ne da bi te spremembe vnesli tudi v zemljiško knjigo. Zaradi napačnih odločb agrarne komisije so bile izvršene tudi delitve zemljišč napačno, tako da uživajo mnogi agrarni interesi druga zemljišča, kot bi jih sicer smeli. V Vitanju je n. pr. 45 kmetij oziroma zemljiških parcel, za katere ni mogoče vedeti, čigava so. Zato je zvezni poslanec tov. Avbelj predlagal obema zboroma, naj bi okraj skupno z občinskimi odbori še do konca leta to stanje uredil in dodelil zemljo iz agrarne reforme le tistim, ki so do nje upravičeni.

Nato je poročal o delu finančne inšpekcije tov. Stane Tratnik ter poudaril, da je vzrok raznih nepravilnosti in mahinacij v podjetjih največkrat slabo in neurejeno knjigovodstvo ter da se organi delavskega samoupravljanja tega večkrat premalo zavedajo. Opozoril je tudi na to, da je na področju mesta Celja finančna inšpekcija številčno premanjšana in zaradi tega kontrola večkrat neučinkovita. Ko je govoril o družbenih sredstvih, je naglasil, da je v nekaterih podjetjih še vedno preslabša evidenca o osnovnih sredstvih, da se ta sredstva večkrat nabavljajo in prodajajo proti zakonitim predpisom. Nato je pa navedel nekaj konkretnih primerov v naših podjetjih, kjer je inšpekcija ugotovila večje in manjše prekrške in nepravilnosti. V tekstilni tovarni v Preboldu je inšpekcija ugotovila n. pr. večje pomanjkljivosti (2 milijona din v črni blagajni, prodaja in preprodaja raznega blaga in ostankov, slabo računovodstvo itd.) in se bodo morali zaradi tega krivci zagovarjati pred sodiščem. V Opekarni Bukovžlak je blagajničar

ka poneverila 500.000 din, ugotovili so primere prekupčevanja z opeko in knjigovodstvo je bilo vedno malomarno. Tudi tu se bodo morali krivci zagovarjati pred sodiščem. Manjše pomanjkljivosti je ugotovila inšpekcija tudi v Voini Laško in še v nekaterih podjetjih, katerih primere bo obravnavalo gospodarsko sodišče.

Finančna inšpekcija je tudi ugotovila, da gradbena podjetja in kmetijska gospodarstva nimajo dobrega tehničnega kadra, ter da mnoge kmetijske zadruge, ko so bile z novo uredbo izenačene z ostalimi gospodarskimi podjetji, upoštevajo le pravice, ki jim jih nova uredba nudi, vse premalo pa se zavedajo dolžnosti s tem v zvezi. Tudi pri občinskih režijskih odbori je inšpekcija odkrila vrsto pomanjkljivosti, kot n. pr. črpanje kreditov je pomanjkljivo, materialna in finančna evidenca je slaba itd.

Vse to nalaga delavskemu svetu in občinskim odborom, da bodo posvečali večjo skrb in budnost pri vodenju podjetij.

Ob zaključku sta oba zborova sprejela predlog o dodatnih investicijah ter odlok o spremembi odloka o družbenem planu za letošnje leto, ki predvideva spremembo participacije v korist občinskih ljudskih odborov na delu dohodnine kmečkih gospodarstev ter spremembo participacije celjske mestne občine na delu dobička gospodarskih organizacij od 88 % na 79 % v korist okrajnega odbora, ki bo deležen 21 % dobička, namesto prejšnjih 12 %. Ta zadnji odlok predvideva tudi 991.600 dinarjev kot dotacijo občini Dobrna, občini Frankolovo 420.300 din, občini Griže 154.000 din in občini Kozje 465.400 din za kritje proračunskih izdatkov.

Po skupni seji obeh zborov je bila še seja zborna proizvajalcev, na kateri so obravnavali vloge gospodarskih organizacij

Nekaj problemov in stanje obrti v Celju

(Nadaljevanje)

OBRTNISTVO

Prav v teh strokah je veliko malih obrtnikov, ki delajo sami ali zaposlujejo največ od 1 do 2 pomočnika. Redki so, ki zaposlujejo več delovne sile. Moramo pri tem seveda upoštevati, da je pri teh strokah manj materialnih stroškov z ozirom na to, da je pri izračunu prometa upoštevana predvsem vrednost delovne sile oz. izvršnega dela s pripadajočimi režijskimi pribitki. V visoko konjunkturnih strokah je seveda uporaba materiala višja, zlasti če upoštevamo v teh strokah veliko količino gotovih izdelkov in celo majhen del uslug reparaturnega značaja.

V visoko konjunkturnih strokah, to je v celotni kovinski stroki, lesni stroki in zidarsko-gradbeni ter slikarski stroki opazimo, kako so posamezni obrtniki obrali povečali svojo proizvodno kapaciteto tudi za 3 do 4 krat v primerjavi z preteklim obdobjem. Pri tem je poudarili, da se je občutno dvignilo stanje številnih zaposlene hujše delovne sile. Tako so se v teh strokah obrli razvijali obrtni obrali v popolnoma izrazilo kapitalistični smer, kjer dosegajo neverjelne višine čistega dobička, na drugi strani pa obstojajo mali obrtniki, ki so nadaljevali svoje delo v nespremenjenem obsegu. Zanimiva je ugotovitev, da lo razširitev proizvodnje oziroma kapacitete v teh strokah niso narekovala potrebe širokih potrošnikov-prebivalcev našega mesta, temveč so v vseh primerih največji naročniki uslug bili iz socialističnega sektorja, n. pr. gradbena podjetja, industrijska podjetja, ki so izvajala v lastni režiji velika popravila in investicije itd. Z gotovostjo se razvili, da je pri vseh takih privatnih obralih, kjer je bil opravljen visoki promet — glavni naročnik socialistični sektor — za katerega so nekateri privatniki opravili skoraj v vseh primerih 80 do 90, celo 95% celokupnega svojega bruto prometa. Tako se vsaj razvili iz njihovih prijav o dohodku in prometu.

Potrebno je sedaj ugotoviti, kakšno je medsebojno razmerje med številom privatnih obrtnih obratov, ki so prešli v kapitalistično proizvodne odnose in listih, ki delajo z lasno delovno silo

oziroma zaposlujejo eventualno 1 pomočnika. To razmerje je naslednje: od 329 privatnih obrtnih obratov zaposluje večje število delovne sile 92 obratov, dočim 221 obrtnih obratov v večini primerov ne zaposluje tuje delovne sile oziroma zaposluje po 1 tujo delovno silo. Teh obratov, ki zaposlujejo po 1 delovno silo, je približno 20% od gornjega števila. Iz tega se da zaključiti, da je obravnavali problematiko listih 30% obrtnih obratov privalnega sektorja, ki jih je preusmerili iz kapitalističnih tendenc proizvodnih odnosov v smer današnjega razvoja, ki terja socialistične proizvodne odnose tudi v obrtni drobno blagovni proizvodnji, kjer je stalna nevarnost, da se lahko vsak čas drobno — blagovni proizvajalec — preusmeri v malega kapitalista.

Poudarjeno je, da je vredno obravnavati odnose in stanje, ki vlada v listih 30% obrtnih obratov, kjer vladajo tendence kapitalističnih proizvodnih odnosov. Da vladajo take tendence, lahko podkrepimo z več argumenti, kol so zaposlovanje tuje delovne sile in visoki ter prekomerni čisti dobički, ustvarjeni ob sorazmerno dokaj dobrem bruto prometu. V teh dobičkih se skrivajo različni rezultati kapitalističnega načina poslovanja, kol so n. pr. konjunkturno pribijanje pribitkov na ceno materiala, ki je kriličnega značaja, samovoljno pribijanje režijskih procentov k izdelavnim plačam — pod geslom trg je svoboden — če komu ni po volji, lakšna cena je — naj kupi in naroči uslugo drugje (to je zlasti v kovinski stroki obrli in gradbenih strokah, slikarsko-pleskarski, zidarski in mizarski, kjer je povpraševanje po teh uslugah ogromno in so kapacitete zasedene za več mesecev do enega leta vnaprej) čeprav vedo, da bo naročnik moral naročiti uslugo pri privatnem obrtniku z ozirom na velike potrebe v teko živahni gradbeni sezoni. Enako se dobiček povečuje s lako imenovanim »delom po čez«, kjer se delodajalec na »liho dogovori« z delovno silo o prevzemu nekoga dela za določeno plačilo, ne glede na to, v kakšnem času bo delo opravil. To plačilo je relativno večje od normalnega zaslužka, vsaj po vrednostni obliki, niso pa taka plačila realna in pravična nagrada za storjeno večvrednost.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Prometna nesreča

Voznik Protič Janko iz Rimskih Toplic je vozil po Trgu V. kongresa in nadaljeval vožnjo s tovornim avtomobilom po Ljubljanski cesti. Ko je pripeljal do križišča Ljubljanske ceste in Gledališke ulice, je opazil škroplini avtomobil, ki je privozil iz stranske ceste. Škroplini avtomobil je upravljal voznik Tkalec Mihael. Pri tem ni pazil na prednost glavne ceste in se zaletel v vojaški tovorni avtomobil. Oba voznika sta vozil zavrla. Komisija je ugotovila, da je škroplini avtomobil iznel nepravne zavore. Škoda na škroplinem avtomobilu je ocenjena okrog 20.000 dinarjev. Nesreče je kriv voznik škroplinega avtomobila, ker ni upošteval prednosti glavne ceste, kazal pa je tudi značke vinjenosti.

Pozor!

Cenjene odjemalce obveščamo, da bo 8. novembra 1954 začela poslovati

novoustanovljena poslovalnica

„Drogerija“

v sklopu trgovskega podjetja Jadran, Celje, Stanetova ulica (v prostorih bivše drogerije Vrtovec).

Obiščite našo novoodprto poslovalnico. Postregli Vas bomo strokovno in solidno.

Za cenjeni obisk se priporoča kolektiv trgovskega podjetja »Jadran« Celje.

Pozor!

6000 OTROK JE »VLOVILA«

Mislím, da vsaka mati, predvsem pa še mati-porodnica čuti posebno nagajanje do žene, ki ji v najtežjih urah, ko daje življenje novemu človečku, materinsko sočutno in tovariško stoji ob strani. Navadno se matere še pozneje, ko vidijo ob svoji strani že odrasle sinove in hčere s hvaležnostjo spominjajo svojih babic. Nasprotno pa babice tudi visijo s posebnim čustvom na teh »svojih« otrocih in jim rade pripovedujejo o časih, ko so zagledali luč sveta.

Celjska Ana Ček je gotovo ena izmed onih babic, ki jo matere-porodnice nikoli ne morejo pozabiti in jo pripravljajo tudi svojim hčeram. To ljubeznivo in materinsko »teto Ano« sem slučajno srečala te dni pri postelji mlade matere, ko je kopala njenega Zorančka. Izrabila sem priliko in jo prosila, da bi mi kaj povedala o sebi in o svojem poklicu. O sebi sicer ne pripoveduje rada, prerada govori o »svojih« dojenčkih in njihovih mamica. Vendar sem izvelkla iz nje ravno dovolj, da vam pokažem njeno pravo sliko.

Ana Ček je bila pravzaprav »dedno obremenjena«. Njena mati je bila 56 let babica in je pomagala 12.000 otrokom na svet. (Trboveljski črni revirji se je bodo gotovo najbolj spominjali, saj je samo tam »lovila« 40 let). Hčerka Ana se je tako že pri svoji materi zagledala v ta poklic. Ko je učitelj osnovne šole dal svojim učencem v šoli nalogo, kaj hočejo postati, ko bodo veliki, je 12-letna Ana zapisala: »Postati hočem babica!« Toda njena mati jo je najbrž namenila drugi usodi. Ana se je poročila in že sama postala dvakrat mati. Toda v njej je tlela neugasla želja postati babica in pomagati materam v najtežjih urah. Bila je že več let poročena, prosila je svojega moža, da jo pusti v babiško šolo, toda vse zaman. Po 12 letih zakona se je mož končno dal omečitati in 35 letna Ana Ček se je dala vpisati v Ljubljani v babiško šolo, kjer je diplomirala in absolvirala za tem še maserski tečaj

na ortopedskem oddelku. Leta 1927 je že bila v Novi Gradiški, kjer je vse do leta 1949 opravljala babiško službo. Istega leta pa je bila na lastno prošnjo

prestavljena v Celje, kjer še danes neguje celjske porodnice in njihove dojenčke.

Najtežje čase svojega poklica je Ana Ček preživljala med okupacijo v Gradiški, kjer je med bombardiranjem v bunkerjih pomagala mladim materam pri porodu. Ure, ko ni smel biti noben civilist na ulici, za Ano niso veljale. Mlada mati in otrok sta jo potrebovala in Ana je delala velike ovinke čez polja, da je prišla do trpeče matere. V neki deževni noči se je več ur skrivala pred ustaši v grmovju, nato pa se je po trebuhu splazila prek proge in tihotapsko ušla nemški straži, da je lahko prišla v pomoč porodnici. Najbolj oprezno pa se je Ana morala skrivati takrat, ko je pomagala materam-parti-

zankam. Tu je tudi posredovala, da so lahko partizani dobili medikamente, obveze in razkužila.

Ker se je Ana Ček tako pozno usposobila za svoj poklic, ima danes za pokojnico starostnih let preveč, službenih pa premalo. Sploh pa se upokojitve kar boji in pravi, da bi rada še dolgo negovala celjske dojenčke. Pri njeni čilosti in zdravju ji bo to gotovo uspelo, to pa tem bolj, ker bodo to dobro, sposobno in dobrodušno Ano Ček še vedno rade klicale Celjanke pred in po porodu na posvete.

Babica Ana Ček ima v oskrbi vse porodnice v mestu, ko se vrnejo iz porodnišnice. V njen rajon spada pa še Ostrožno, Lopata in Nova vas. Bodoče matere obišče že pred porodom, po porodu pa je spet v hiši takoj, ko se mati vrne iz bolnišnice. Prosta ni pravzaprav nikoli — tudi v nedeljo ne. Dnevno napravi 6 do 10 obiskov pri porodnicah, kjer jim okopije dojenčke. To vse navadno opravi v dopoldanskih urah, v kolikor pa ne zmore vseh teh obiskov, jih opravi še zvečer, kajti popolne najdemo Ano Ček v posvetovalnici za noseče matere in dojenčke.

Tako je ves njen dnevni čas — nereditko pa tudi nočne ure — posvečene skrbi za mater in otroke.

V Šmarju pri Jelšah se bodo že znašli

Problem nezaposlene ženske delovne sile je tudi v Šmarju zelo pereč. Na občinskem odboru se iz dneva v dan oglašajo mlada, zdrava, dela željna dekleta, ki jih doma mala posestva in kobarje komaj preživljajo. Občina jim za pozitivne ne more preskrbeti in jih pošilja celjski posredovalnici za delo, ta pa jih spet vrača domači občini, ker je problem nezaposlenosti tudi v Celju dočakal pereč. Nezaposlene ženske mladine je v šmarski občini gotovo preko 100, število pa narašča iz dneva v dan.

Ker je to vprašanje v Šmarju zelo aktualno, so začeli o njem razpravljati tudi na množičnih sestankih. Tako so na zborih volivcev v zadnjih tednih resno govorili o tem, da bi se v Šmarju osnovala tekstilna industrija. Predlog so volivci z velikim odobravanjem sprejeli in ga poslali v Celje v odobritev. Prostora za majhno tovarno si bodo uredili v državni zgradbi, ki bo za to zelo pripravna in ne bo ureditev terjala prevelikih izdatkov. Tekstilnega strokovnjaka imajo tudi že na razpolago in vprašanje je le še dobava strojev. To pa upajo, da bo celjski okraj tudi zadovoljivo rešil.

V novi tekstilni tovarni, ki bo izdelovala predvsem frotirke in namizne prte, bodo zaposlili največ žensko de-

lovno silo in bo s tem vprašanje brezposelne ženske mladine v Šmarju vsaj delno rešeno.

V zvezi z ostrimi in burnimi debatami glede vprašanja komunizma in njenega sedeža, so Šmarčani po hudi borbi le uvideli pravilno pot in na zadnjem sestanku ni padla nobena pripomba več, da se Šmarje ne bi hotelo priključiti rogaško-slatinski komunizmi. Kateri uradi ostanejo v Šmarju in kateri se bodo preselili v sedež nove komunizma še ni točno določeno. Šmarčani pa že pogumno in zdravo razmišljajo o tem, kako bi to »pusto vas« razgibali in poživili. Začeli so razmišljati tudi že o tem, da bi znova odprli rudnik Kamenik, ki so ga že pred vojno v manjši meri izkoriščali. Rudnik Kamenik vsebuje baje bogata nahajališča črnega premoga, ker pa so poti do njega zanemarjene in nepristopne, so ga opustili že pred vojno.

In znova Šmarčani razmišljajo o izkoriščanju tega bogastva, zato namestijo zaprositi geologe, da bi teren še enkrat pregledali in jim svetovali, če bi bilo izkopavanje rentabilno. Seveda pa bodo morali v tem primeru zgraditi od šmarske postaje do nahajališča premoga ozkotirno železnico, ker v zvozniki se jim rudnik ne bi izplačal.

V. S.

S SEJE GOSPODARSKEGA SVETA OLO CELJE

Za boljše izkoriščanje gozdnih sortimentov

Preteklo soboto je bila seja gospodarskega sveta OLO Celje, na kateri so razpravljali o rebalansu družbenega plana za l. 1954 ter o ureditvi prometa z gozdnimi sortimenti. Zlasti živa in ostra je bila debata pri predlogu za registracijo lesnih obratov, ker so bili člani sveta različnega mnenja.

Svet je bil soglasen, da se ves finančni presežek družbenega plana porabi za prosveto, za obnovu podeželja in preostanek vložil v okrajni kreditni sklad za investicije. Kmetijske in industrijske investicije ne bo več investirala republika, ampak jih bodo okrajni nemoteno nadaljevali ter bodo tudi o investicijskih graditvah sami odločali. Zaradi tega bo republika udeležena le na 24 % družbenega prispevka in ne več na 33 % kot doslej. Ker je celjska mestna občina znatno presegla družbeni plan zaradi tega, ker je bil plan sestavljen na podlagi nižjih cen, ki so se pa pozneje zvišale, so člani sveta predlagali, naj bi se participacija spremeni v korist okrajja. In sicer tako, da bo okraj participiral z 21 % na delu dobička gospodarskih organizacij in ne več z 12 %, kot je predvideval družbeni plan doslej. Ta sprememba velja od 1. januarja letos.

Za tem je gospodarski svet proučil osnutek revizije gospodarske dejavnosti s področja proizvodnje lesa ter prometa z lesom na območju OLO Celje. Po tem osnutku bodo z izkoriščanjem gozdov upravljali Gozdno gospodarstvo za državne gozdove, kmetijske zadruge po naročilu svojih članov in zasebni gozdni posestniki v svojih gozdovih. Prodaja gozdnih sortimentov opravlja Gozdno gospodarstvo Celje, podjetja za prodajo in predelavo lesa, ki jih ustanovijo kmetijske zadruge in zasebni lastniki gozdov iz svojih gozdov. Dovoljenja za nakup gozdnih sortimentov po tem osnutku dobijo le obrati primarne in predelovalne industrije, ki jim je priznana registracija za obratovanje. Brez omejitev bodo obratovali in nakupovali les le žagarski in predelovalni obrat v Spodnji Hudinji, žagarski in furnirski obrat v Sentjurju pri Celju ter žagarski in predelovalni obrat v Slovenskih Ko-

njicah. Ta osnutek predvideva registracijo z omejenim obratovanjem samo za potrebe lastne proizvodnje in omejen nakup surovine naslednjim podjetjem: Tovarni lesne galanterije v Rimskih Toplicah, žagarskemu in lesno predelovalnemu obratu »Betona« v Celju do letne količine 1400 m³ hlodovine, žagarskemu in stolarskemu obratu v Rogatcu samo za listavce, žagarskemu in predelovalnemu obratu lesne industrije Mestnje, žagarskemu in predelovalnemu obratu tovarne barv v Letušu.

Uslužnostna žaganja brez dovoljenja za nakup surovine bodo opravljali naslednji obrati: Žagarski obrat (Kukovec) v izkoriščanju podjetja »Savinja« v Celju za 1500 m³ hlodovine letno, žagarski obrat (Srebotnjak) v izkoriščanju Okrajnega mizarstva v Sempetru v Sa-

vinjski dolini, žagarski obrat (Kobi) v Kozjem. Tovarna zabojev in ovojnega papirja v Višnji vasi naj bi sklenila pogodbo za obrezline s podjetjem »Savinja«, delavce na žagi pa bi prevzelo podjetje v svoji obrat v Sp. Hudinji; žagarski obrat (Vrečko) v izkoriščanju Mizarstva na Polzeli, žagarski obrat (Još) v Gotovljah, žagarski obrat Gozdne uprave Rakovec nad Vitanjem in zadržni žagarski obrat v Ločah.

Venečanskih žag bo po tem osnutku obratovalo le 31 v okraju, komaj ena tretjina od vseh venečanskih žag. Vse ostale venečanke pa bodo ustavili, ker ni krajevne potrebe za njihovo delavnost in ker so žage tehnično zastarele. Osnutek tudi vsebuje predlog, da bi naj obrata v Konjicah in Mestnju prešla v združeno upravljanje.

Tako pa res ne moremo DELATI

Iz Vitanja odnosno Fužin gradijo novo cesto proti Paškemu Kozjaku. Lepo in koristno je to delo, treba ga je pohvaliti in pri tem pomagati, kolikor se da, vendar pa ne smemo ni pri tem, kakor tudi ne pri drugih delih pozabiti, da vse naloge izvršujemo z ljudmi zaradi ljudi. Pri gradnji ceste pa so odgovorni ljudje prezrli delovnega človeka s katerim delajo.

Ogledali smo si gradbišče, ki se razteza od glavne ceste Celje-Vitanje po pobočju proti Paškemu Kozjaku v dolžini dveh do treh kilometrov. Ze pred odhodom v Vitanje in na polji so nas nekateri ljudje opozorili na to, da so imeli in imajo neprijetnosti ob prehodu po glavni cesti, ker da leti kamenje na cesto. Cestnarji so povedali, da tako neorganiziranega in nepravilnega dela še niso videli in da imajo nepravilnosti, ki jih delajo pri tej gradnji lahko zelo težke posledice.

In res. Delavci, ki jih zaposluje režijski odbor za gradnjo ceste v Vitanju in ki jih neposredno vodi njihov vodja lov. Došen Ivan, ne poznajo predpisov za varnost pri delu. So gotovo marljivi delavci, saj delo napreduje, ker

delajo že več let in so si pridobili precej izkušenj. Vendar pa to ni dovolj. Če jih vprašate »kdo je pri vas miner?« vam bodo odgovorili: »mi vsi smo mineri — mi vsi znamo in se nasmejejo. V praksi je menda tudi res tako, da so vsi mineri, ker ima vsaka grupa neke položene razsrelevo, vžigalno vrvice in kapice. In kako ravnajo z vžigalno vrvice in kapico pri pripravljanju za uporabo? Ker nimajo klešč sliskego oboje kar z zobmi, ne da bi se pri tem zavedali, kako je lako delo nevarno in da je tak postopek tudi strogo prepovedan. Tudi odsrečevanje na cesti ne vršijo ob določenih dnevnih urah, da bi se delavci in prebivalci vedeli ravnati — odsrečujejo pač kadar je, in menda kar sreči ali nesreči prepustijo, da bo nekdo zaradi njihove nepazljivosti plačal s svojim zdravjem ali celo življenjem. Če jih vprašate, kam se skrijejo v času odsrečevanja, povedo: »Evo ovako, koo mi sada, pa ako potrefi, potrefi.« mi smo se namreč slisnili k pobočju nekega odkopa na ovinku ceste in smo čakali ali nas bo kamenje »potrefilo«. K sreči smo ostali celi in bomo čakali prihodnje priložnosti.

Ti delavci celo eden na drugega ne pazijo. Eni na primer delajo na flakovanju spodnjega dela serpentine, dočim drugi na gornjem delu izsipajo zemljo in kamenje, da leti na one spodaj. »Da mi znamo, da je opasno,« povedo ti spodaj »a šla čemo mi, mi moramo da radimo.« Delajo pa dejansko po 10 in več ur dnevno »od zore do mraka«, kakor sami povedo z enournim opoldanskim odmorom. Če je to pravilno, je posebno vprašanje, verjelno pa bo glede dela držalo listo, kar je dejal nek starejši delavec: »veče me tako bole ruke, da ih uopšte ne osečam« in kako naj jih čuti in kako naj jih v redu odpočije?

Se polno je drugih nepravilnosti pri teh delavcih, saj niti nimajo nobenih prenosnih ročnih orodij za prvo pomoč. In kdo naj audi to prvo pomoč? V kamnolomu in na cesti delajo nepravilno, saj celo podkopavajo. Nič čudnega ni, da so pred kratkim imeli v kamnolomu težjo nesrečo, ko so morali sokovariša prepeljati v celjsko bolnišnico. Morda jih bo pa to izučilo?

Kakšno pa je drugače življenje teh ljudi, ki so prišli od daleč, da bi nam zgradili cesto? Ali je res važna samo cesta? Ali ni naša skupna naloga in dolžnost, da vzoredno gradimo tudi človeka. Kako to izvesti pri ljudeh, ki delajo od jutra do večera in če nimajo niti časopisa, ne slišijo radio in drugih novic in ne morejo vedeti in videti ničesar drugega razen ceste in svojih ne ravno najboljših urejenih barak.

(Dalje prihodnjič)

Pripadniki »Slavenske brigade« iz Srbije

VKLJUČENI V 5. BATALJON I. KRAJISKE BRIGADE V DIVIZIJE I. PROLETARSKEGA KORPUSA — POZOR!

Z odredbo Glavnega štaba NOV Jugoslavije z dne 8. 11. 1944 je bila ustanovljena Slovenska brigada iz Srbije, h kateri je pristopilo nad 600 slovenskih fantov, mož, žena in deklet, večinoma onih, katere so od leta 1941 dalje Nemci izselili v Srbijo.

V težkih borbah v Sremu in dalje pri zasledovanju sovražnika skozi Hrvaško in Slovenijo je padlo nad 300 pripadnikov te brigade.

Se do danes ni mogoče zbrati imen vseh pripadnikov te brigade, niti ne imen vseh padlih borecev te slavenske voj. edinice in tudi ne imen preživelih, ker I. krajiška brigada ni vodila evidence o tem bataljonu, seznami vojnega odseka OF slovenskega naroda iz Srbije v Beogradu, ki je vodil evidenco, pa so se zgubili pri selitvi SNOS v Slovenijo.

Ker želimo imeti za 10. obletnico ustanovitve te brigade kolikor mogoče popoln seznam vseh pripadnikov te brigade ter naslove preživelih borecev iz področja našega okraja, pozivamo vse preživle borece, da se takoj javijo na Okrajnem odboru Zveze borecev v Celju (nasproti I. državne gimnazije), kjer bodo izpolnili popisne pole. Vse one pripadnike iz oddaljenih krajev, ki se ne bi mogli zglasiti v Celju pa pozivamo da nam nemudoma dostavijo naslednje podatke:

Prilomek in ime, rojstne podatke, sedenje bivališče in poklic ter četa, kateri je pripadal.

Za vse padle borece, ki ste jih poznali, pa dostavite poleg navedenih podatkov tudi kdaj in kje so padli, ter naslove njihovih sorodnikov.

Na Okrajnem odboru Zveze borecev Celje imamo sicer seznam borecev te brigade, ki pa je nepopoln. Seznam je namreč sestavljen iz spiskov društva »France Rozman« v Beogradu, ki je prevzelo agente OF slovenskega naroda iz Srbije. Le z Vašim takojšnjim odzivom nam bo uspelo te sezname izpopolniti za priprave proslave 10. obletnice ustanovitve te brigade. Okrajni odbor Zveze borecev NOV Celje

Odpadni SVINEC kupimo vsako količino po najvišji cen. Odpadpromet Laško

V petek 5. in soboto 6. novembra ob 20. uri gostuje po velikih uspehih širom naše domovine zopet v Celju v dvorani »Ljudskega odra« (stara gledališče)

BAUKMAN s telepatijo, jasnovidnostjo, sugestijo, hipnozo, post-hipnozo in hipnozo skozi materijo itd.

Program na znanstveni bazi, povezan s šolo in smehom. Ne zamudite te priložnosti!

Zadruge

Dansko združništvo je zelo staro in ima za seboj dolgo razvojno pot, skozi najrazličnejša obdobja kriz, preorientacije v proizvodnji, skozi različne epoke borbe s privatnim kapitalom. So različne po svojem ustroju, ene z večjimi, druge z manjšimi notranjimi kapitalističnimi elementi. Nisem še tako daleč z mojim proučevanjem, da bi lahko dal določeno sodbo o njihovih združenjih. Po mojem so bistvene naslednje značilnosti v njihovem združ-

Kmetijstvo in združništvo na Danskem

je reprezentant njihovega združništva doma in v svetu in poleg centrale kmetijskih združenj član Kmetijskega sveta Danske, kot najvišje kmetijske organizacije. Obstojajo mlekarne, potrošniške, strojne, zavarovalne in še vse mogoče zadruge. Nekatere se nazivajo tudi združna združenja, delajo in poslujejo pa po istih principih kot zadruge (ta združna združenja niso istovetna s prej opisanimi kmetijskimi strokovnimi združenji). Vseh poslovnih zvez je trenutno 28. Takša specializacija je pri njih od vsega početka združništva, ki je staro 100 let. Kmet se drži zadruge, ker mu je tako najbolje zasturana prodaja njegovih proizvodov. A prodati tukaj kmetijske proizvode spriči prenasčenega trga ni enostavna stvar. Upravljanje članov z zadruge je eno posebnih poglavij. Zamislite si samo potrošniško združno v Kopenhagenu, ki ima 45.000 članov, ali zadruge za odkup in klanje perutnine v Rinstetu, ki ima 55.000 članov. Tu praktično proizvajalci ne morejo odločiti o delu zadruge. Obstaja sicer delegatski sistem volitev v organe zadruge, toda v glavnem je usoda zadruge v rokah upravnega odbora.

Mimogrede povem, da so Danci izredno pošteni. Zato so nam rekli vsepovsod, kjer smo stali vprašanje o

nadzornih organih in pravicah članov, da zaupajo upravnemu odboru in direktorju zadruge. Tukaj n. pr. puščajo koleza vsepovsod, tudi čež noč in ostanje neoda notaknjena. Specializacija je tudi rezultat zelo enostavne rajonizacije v kmetijstvu, saj nimajo skoraj nič drugega kot poljedelstvo in živinorejo. Kmet prodaja mleko in živino ter jajca. Sada je zelo malo, žita prodajajo malo in še to v glavnem večji kmetje — farmarji. Ne morem reči, koliko kmetov je včlanjenih v zadruge. Toda tudi privatni sektor je zelo močan. Kmet je član zadruge, ker mu je zagotovljena konstantna prodaja kmetijskih proizvodov in ker dobi na koncu leta del dobička kot ristorno. Ristorno je po obsegu zelo različno. Zadruge so različno obdružene. Potrošniške bolj, dočim mlekarne čisto malo. Na splošno pa so obdružene veliko manj kot privatniki. Tako jim ostanejo večji dohodki, ki jih uporabijo delno za investicije, delno za ristorno, posebno pozornost pa polagajo na rezervne fondе, zaradi nestalnosti cen in konkurence na svetovnem trgu, od katerega so v veliki meri kot močni izvozniki kmetijskih produktov odvisni.

Obveznosti združnikov do zadruge in obratno so različne. Tudi deleži so različni in jih v nekaterih združenjih

sploh ni. Jamstvo je povsod neomejeno — solidarno odgovarjajo. So pa še druge različne obveznosti. Član konzumne zadruge n. pr. ne sme drugod kupovati — toda to ne velja za vse tovrstne zadruge. Član mlekarne zadruge mora dnevno dati določeno količino mleka, da ne bi le-ta zašla v težave. Tako si zadruge zagotavljajo, da izkoristijo kapaciteto mlekarne s konstantnim dotokom mleka in tudi zagotavljajo nemoteno prodajo. Pri združniški klavnici svinj se mora član obvezati točno, koliko svinj in v kakšnem roku jih bo dobavil. Zadruge stavi svoje pogoje. Moram reči, da je združna zavest in disciplina članov na višini. To je tudi pogoj za dobro delo v združenju. Materialni pogoji silijo tukaj proizvajalca k temu. Navajam primer, ki to najbolj nazorno izpričuje. V nekem kraju je mlekarne zadruge. Če kmet ni član te zadruge, enostavno ne more unovčiti mleka. Privatne mlekarne, ki jih je zelo malo, so neresni in nestalni kupci. Tukajšnjemu kmetu pa je mleko glavni blagovni proizvod. Predelovati ga sam ne more, ker ga enostavno ne bi mogel plasirati. Trgovina z mlečnimi proizvodi je v glavnem v rokah zadrug. Tržne razmere in borba za obstoj ob konkurenci ga torej silijo k združni disciplini.

Danski kmet je v pravem smislu blagovni proizvajalec in mora imeti stalno zagotovljeno prodajo.

Franc Lubej

ništvo: a) Zadruge vršijo v glavnem podjetniško dejavnost v trgovini — odkup in prodaja — in v predelavi. Konkretno strokovno v kmetijski proizvodnji ne posegajo; b) zadruge so od spodaj pa navzgor strogo specializirane po panogah; c) zadruge so zelo različne, tako po obsegu, načinu poslovanja s člani, kakor tudi po medsebojnih ekonomskih odnosih s člani. Delež, jamstvo in obveznosti so prav tako različni; d) zadruge so v svojem poslovanju samostojne — vendar pa vezane po hierarhični lestvici; e) v danskem izvozu zavzemajo prvo mesto.

Po specializaciji so zadruge navzgor vezane v svoje centrale približno stično poslovnim vezem. Sledeče so vključene v Dansko združno centralo, ki

Tudi žganjekuho je treba prijaviti

Slabe letine so vplivale tudi na prihodek grozdja. Sadja je bilo letos v Voglajnski dolini zelo malo, po mnogih vaseh prav nič. Zato kmetovalci mešajo vino z jabolčnikom in si pomagajo še na druge načine. Vse pridelane količine pijače bi morali prijaviti do 31. oktobra. To pa ne gre vsem v račun. Že špekulirajo, utajujejo.

Lešek Jože iz Osence je skrnil okoli 750 l vina, hotel je prijaviti samo 50 litrov vina in 200 litrov pikole. Pa je pot nanesla skozi vas organe uprave za dohodek Okrajnega ljudskega odbora. Okoli hiše je dišalo po žganjekuhi. Ko so se vračali mimo Lešekove hiše, so povprašali, če kje v bližini kuhajo žganje. Lešek se je delal nevednega, kmalu pa se je izdal. Preiskava je pokazala, da Lešek kuha žganje v sobi, ki je bila skoraj hermetično zaprta, da ne bi dim izdajal nje-

govega početja. Tajil je in tajil, organi uprave za dohodek pa so prav zaradi njegovega sumljivega obnašanja preiskali po vrsti prostore in končno odkrili vsa skrivališča v tej majhni leseni hiši. V zatemnjenih prostorih, ki so izgledali zapuščeni, so našli dva večja soda vina, čeprav je Lešek trdil, da je soba zapuščena, pozneje pa da je v sodih jabolčnik. Prikril je okoli 750 litrov vina in ni prijavil žganjekuho, čeprav ima na hiši vse polno nalepljenih oglasov občinskega ljudskega odbora, med njimi najnovejše o obvezni prijavi pridelanih količin vina in o obvezni prijavi žganjekuho. Odkrivanje skrivališč pa ga še ni spametovalo. Čez nekaj dni je prijavil v pisarni občinskega odbora Store 500 litrov vina in 500 litrov pikole, žganjekuho pa ne. Ta pa res sam zabi ne želi dobro, izgovarja se na revščino, zakopava pa se po nepotrebnem v izdatke za globo.

Ribogojstvo se spreminja v „ribouničevanje“

Celjsko ribiško društvo je opazilo v zadnjem času mnogo primerov zastupljenj ribogojnih potokov. Vsi najstrožji ukrepi pa niso prepričali, da se brezvestno zastupljanje ne bi ponavljalo. Tako je Zdravilišče Dobrna dne 12. oktobra t. l., ko je čistilo svoj kopalski bazen, spustilo v potok neочиščene odpadke ter zastupilo potok Dobrnico v dolžini 2 km. Poginilo je preko 1000 komadov porcijskih postrvi ter na tisoče mladice. Postopek proti zdraviliški upravi je v teku in bo ribiško društvo vložilo proti njim odškodninsko tožbo. Keramična tovarna Labeje si je na-

bavila nov generator, s katerim je zastupila v letošnjem poletju s svojimi fenolnimi odpadkami ves potok Bistrice. Zasmradila je vse okolje in spušta še vedno odpadke v sedaj prazen potok Bistrice, ki se v takem stanju ne bo mogel več popraviti. Tovarna bo vsekakor morala misliti na ureditev večjih čistilnih naprav, da ne bo delala škode ribičem v svoji okolici.

Prav tako pa tudi Voglajno še neprestano zastuplja Zelezarna Store in celjska industrija. Komisija, ki je bila sklicana pri MLO za ureditev čistilnih naprav v celjskem bazenu, bo morala čimprej postopek nadaljevati.

Nova ribogojnica, na katero so bili celjski ribiči tako ponosni, je v junjski poplavi utrpela veliko škodo. Ribiško društvo sedaj nabavlja materije za svojo ribogojnico. Letos bo obnovilo tudi ribnike v Blagovni in jih spomladi nasadilo s krapi. Dela so že v teku.

Zakaj na Gomilskem ni mladinske organizacije

Pred leti je bila na Gomilskem močna mladinska organizacija. Plod njenega dela je še samo bogata mladinska knjižnica. Vodstvo takratnega mladinskega aktiva je imelo vso oporo v učitelstvu. Ko pa so bili prosvetni delavci premeščeni na nova službena mesta, prišli so drugi, ki so se manj zanimali za mladino, je bil s tem zadan mladinski organizaciji smrtni udarec. Njeno delo je popolnoma usehnilo. Tako je mladina na Gomilskem ostala brez organizacije. Kmečka mladina je ostala osamljena; tu in tam — ampak to je bila res redkost — se je kdo vključil v telovadno ali gasilsko društvo.

Zadnja kongresa, tako ZKS kot tudi SZDLS, sta prinesla novo življenje in nove oblike dela v organizacije. Oba kongresa sta javno zahtevala smernice novih organizacij do dela z mladinskimi organizacijami. Toda vsega tega na Gomilskem ni čutili. Skoraj v vseh političnih organizacijah teče življenje po stari poti.

Fred dnevi pa se je zgodil »čudež«. Sekretar ZK na Gomilskem je sklical sestanek vse mladine (in še to je najbrže storil po naročilu OK LJM). In spet se je tu pokazala slabost in tudi nedelavnost množičnih organizacij, ki ne znajo zainteresirati mladine. Le skromno število mladincev se je udele-

FRANC KINCL petdesetletnik

Invalidska organizacija I. četrti v Celju ima marjivega tajnika, ki z velikim veseljem opravlja svojo dolžnost. Tih in skromen opravlja tov. Franjo Kincl tudi dolžnost blaginika društva rezervnih oficirjev z veliko vno in vso natančnostjo. Poznamo ga tudi kot vzornega odbornika Mestnega odbora Zveze borcev NOV v Celju. Tako dela tov. Franjo Kincl že vsa povojna leta kot discipliniran član v množičnih organizacijah v Celju, v raznih akcijah pri olepševanju mesta, posebno še pri vseh humanih akcijah.

V tako mirnem, pa vendar razgibanem življenju je dopolnil tov. Franjo Kincl zadnji dan oktobra 50. leto. Ro-

žilo sestanka; tudi zastopnika iz OK sta prišla zastoj. Zalostno pa je, da na sestanku ni bil navzoč niti eden funkcionarjev množičnih organizacij.

Mladina je pripravljena delati. Samo začeti je treba!

Vsem gospodarskim organizacijam

V vseh podjetjih, zavodih, inštitutih, gospodarskih združenjih in ustanovah, združenih, posestvih itd. bodo nameščenci in delavci laže in uspešneje delali, če bodo vedno imeli pri roki »GOSPODARSKI KOLEDAR 1955«. To bo važen gospodarski priročnik, ki bo vseboval vse polno tabel, podatkov, praktičnih navodil, pojasnil in člankov naših najspodobnejših gospodarstvenikov in tehničnih strokovnjakov vseh strok. Za vse pisarne in obrate naročite čimprej potrebno število izvodov po prednaročniški ceni din 500,— za izvod. »Gospodarski koledar 1955« bo kot v preteklih letih zopet izdalo uredništvo »Nove proizvodnje«.

»Nova proizvodnja« bo izdala z vednostjo Državnega sekretarata za »Gospodarstvo LRS s sodelovanjem Zavoda za statistiko in evidenco LRS ter po pooblastilu vseh republiških gospodarskih zbornic posebej tudi »GOSPODARSKI ADRESAR LR SLOVENIJE«. Prednaročniška cena je din 1000.—

Obe ti dve publikaciji bosta trajnega pomena, koledar bodo naročniki uporabljali vse leto, adresar pa nekaj let. Zato se zavedajte, da vam bodo reklamni ali propagandni oglasi v teh dveh publikacijah in uvrstitve naslova vaše gospodarske organizacije v »Gospodarski adresar LR Slovenije« kar najbolj popularizirali vašo gospodarsko organizacijo, vašo proizvodnjo, trgovsko blago, obrtniške izdelke, usluge itd. Naročite torej uredništvu »Nove proizvodnje« ali njenim akviziterjem čimprej, dokler je še čas, objavo oglasov in uvrstitve naslovov v teh publikacijah.

Naročilu ustrezne zneske nakažite takoj na bančni račun »Nove proizvodnje«: Narodna banka Ljubljana, številka 601-T-160, in na hrbtni strani odrezka označite namen plačila.

Uredništvo »Nove proizvodnje«
obzornik napredka v tehniki in gospodarstvu
Ljubljana
Trubarjeva c. 15
Telefon 22-951
P. p. 407

Pometanje trgovskih lokalov pred zaključnim poslovnim časom draži Celjane

Zadnje čase smo v Celju dosegli že dokaj kulturno postrzebo v naših trgovinah. V tem pogledu ni kaj oporekati in bi nasprotno človek lahko večkrat občudoval potrpežljivost prodajalcev, ki ne prestopi meje vljudnosti tudi pri najbolj »kapricnih« nakupovalcih.

Toda v zadnjem času se je po celjskih trgovinah razpasla čudna in za potrošnika dokaj neprijetna razvada. Če stopiš tri četrta na pet v trgovino, opaziš pri pulnih še precejšnje število nakupovalcev. Ne trdim, da ni med njimi tudi takih, ki bi imeli lep čas nabaviti si blago v primernejši uri. Mnogo pa je nedvomno tudi takih, katerim služba ali gospodinjstvo ne dopušča, da bi si v dopoldanskih ali zgodnjepopolnanskih urah nabavili potrebno iz trgovine. Tako ulovijo pač zadnje minute pred zaključkom poslovnega časa. Toda metla v trgovini ne pozna izjeme in usmiljenja. Za vse bi pač veljalo geslo: pridi prej, ker pred 5. uro začnemo pometati!

Malo neprijetno je to za stranke —

da namreč še ni minil poslovni čas, pa ti v trgovinah že opletajo metle okrog nog. Vsem nam se mudi — vsi povsod hitimo, toda, da nas metle v trgovini preganjajo že ob tri četrta na pet, tega pa ne vidimo radi. Ker smo potrošniki mnenja, da tudi to spada h kulturni potrebi, bi želeli, da bi v bodoče pometali trgovine, ko mine poslovni čas, odnosno, ko jih zapro.

PA SE NEKAJ ...

Leseni metri v trgovinah imajo gotovo predpisano dolžino 100 cm. Prav tako dolžino imajo metri pri krojaču in šivilji. Zdaj pa rešujemo uganko:

V trgovini kupiš 2,50 m blaga za obleko ali plašč. Pred očmi ti ga nameri in nimaš kaj pripomniti o »pošteni meri«. Ko pa prineseš blago h krojaču ali šivilji, ti ga spet izmeri pred očmi in dekaže, da ga manjka 5 cm (včasih pa tudi več — odvisno je od elastičnosti). Kdo reši to uganko?!

Zgodilo se je v mizarski delavnici neke večje tovarne v našem okraju in takole je zapisano:

»Včeraj me je nekako 10 minut pred 14. uro dvakrat oziroma trikrat udaril mizar... po glavi in sicer dvakrat z dlanjo, enkrat pa s pesjo. Trejni udarec s pesjo se mi še danes pozna, ker imam na desni lični kosti polplutbo. Preden pa me je udaril, mi je v hrbet zagnal še kladivo. Zakaj me je udaril in zagnal kladivo, sprva nisem vedel, pozneje pa mi je začel očitali, da sem sodelavca modelnega mizarja... nabujkal, da naj začne z njim neko kup-

čijo zaradi puloverja in da naj mu pri tem reče: »daš ali ne daš, potem jaz grem«.

To se je res zgodilo med delavci, med solovariši. Najprej sklepajo med delovnim časom kupčijo za pulover zelene barve, natojde časa za medsebojno nagajanje in prerekanje, potem pa fizično, grobo fizično obračunavajo. To niti ni več fanovski prelep, temveč grob nelovariški nastop, ki ne spada v našo družbo, v nobenem primeru pa ne v delavnico, na delovno mesto, kjer bi morala vladati najlepša harmonija, sodelovanje in medsebojna pomoč.

Kje je, in kakšen je vodja take delavnice, če njegovi delavci najdejo čas za lake izpade, kje je delovna disciplina in odnos, ki mora obstajati med sodelavci? Nič ne proli temu, da se tudi med delom lahko nasmejemo, da se morda za trenutek oddahnemo, toda takim grobim primerom kršitve delovne discipline in tovariških odnosov ne sme biti mesta v naših kolektivih, ker niso človeški.

Podrobnejša preiskava po gornjem primeru bo morda pokazala, da je listi, ki je udaril, bil izzvan, da je živčen, da je... vendar vse to ni, ne more in ne sme biti opravičilo za to, kar je storjeno. Pravilni medsebojni odnosi so eden od osnovnih pogojev pravilnega funkcioniranja naših gospodarskih in drugih organizacijskih enot. Od njih je odvisen naš pravilni ali nepravilni nadaljnji razvoj. S temi odnosi bi se morali bolj pogosto in temeljito ukvarjati, ker se nam bodo sicer še ponovili podobni primeri.

Kam to lahko privede, nam ne bo težko ugotovili. Ne pozabimo torej, da nova družba zahteva tudi nove odnose in da je treba vsak tak primer temeljito preiskati in odpraviti. K.

Bosančki so obiskali svoje rojstne kraje

Grozote vojne so ostale neizbrisane pri naših narodih. V najtežjih letih je bil teh grozot deležen skoro vsakdo, tako tudi naša mladina. Toda mladina iz bratske republike BiH je to borbo še močnejše občutila, saj so ravno v Bosni bile najtežje borbe in je mnogo otrok ostalo brez staršev.

Naša ljudska oblast se je takoj po vojni zavzela za te sirote. Novembra leta 1945 je prispelo v Slovenijo večje število teh otrok, ki so jih posamezniki odvzeli in jih vzljubili kot svoje. Tudi v okraju Šoštanj prebiva 20 otrok padlih borcev iz BiH, ki so ostali pri svojih rejnikih vse od prihoda. Devetletna odsotnost jim je popolnoma izbrisala spomine na svojce. Da spoznavajo svoje rojstne kraje in svoje, je OLO Šoštanj, Svet za zdravstvo in soc. pol. skupno z Republiškim svetom BiH organiziral za to mladino koristno ekskurzijo po Bosni.

Dne 3. avgusta t. l. je odpotovalo 20 vedrih Bosančkov s svojimi vodiji v srce Bosne, Sarajevo, kjer jih je sprejel predsednik LS BiH tov. Djuro Pucar-Stari. Z njimi je bil dalje časa v prisrčnem razgovoru in se zanimal za njihovo življenje in šolanje. V znak hvaležnosti je mladina izročila predsedniku lepo izdelan usnjen album, s slikami krajev, kjer prebivajo sedaj Bosančki. Pozdravili so tudi sekretarja republiškega sveta za zdravstvo in socialno politiko tov. Obratčuniča in načelnico tovariščico Bijedić, katera je spremljala mladino vso pot do Splita.

V Sarajevu smo se zadržali 2 dni, da smo si ogledali znamenitosti tega mesta, predvsem muzej, poln bogatih zgodovinskih zbirk, iz katerih so otroci vsaj delno spoznali zgodovino svojega naroda. Iz Sarajeva nas pelje pot proti Jajcu. Po cesti prehitevamo otoborjene bosanske konjice, katere spremljajo ljudje v narodnih nošah. Kamorkoli se ozremo, vidimo kaj novega, predvsem velike nove tovarne z gosto naseljenimi stanovanjskimi bloki. Dospeli smo v Trav-

nik, mesto, kjer je bila postojanka četniške svote in kjer so med NOB zapirali napredne Bosance. Ze smo se bližali Jajcu. Bogati gozdovi in koruzna polja so nas spremljali vsepovsod. Videli smo obnovljene domačije in grobove številnih žrtcev za svobodo. Ko smo prispeli v to znamenito zgodovinsko mesto Jajce, nas je nad vse prisrčno sprejel predsednik OLO tov. Stipi Bilan, ki je mladini na kratko prikazal borbo in trpljenje prebivalstva okraja Jajce v času NOB. Svojim rojakom je tudi dal lep spominek, knjigo »Krajiške brigade«. Mladina se je zanimala za kakotombe, kjer se je večkrat zadrževal

tov. Tito z vrhovnim štabom. Ogledali smo si tudi sobo, kjer je tov. Tito pisal zgodovinske sklepe v času NOB. Na desni obali reke Plive smo si ogledali muzej iz časa II. zasedanja AVNOJ. Nad vhodom v muzej je pod državnim grbom napis: »29. novembra leta 1943 je v tej zgradbi bilo II. zasedanje AVNOJ, kjer so bili postavljeni temelji FLRJ.«

Prišli smo nas bogate prirodne lepote mesta Jajca, z značilnimi slapi in slapci. Nedaleč od mesta stoji lep hotel ob jezeru, ki privablja mnoge turiste. Slikovit je ta kraj, obdan z zelenimi gozdovi, a v sredini valovi temno-

zelena Pliva, znad nje pa se razprostirajo množični vodni mlini.

Hitro je potekel čas našega bivanja v Jajcu. Vračali smo se v Bugojno, kjer se nam je odprl stari in novi del mesta. Vse bolj in bolj so nas presenečala srečanja na tej poti. Mladina je tu že našla svoje bližnje in daljne sorodnike. Srečanja so nepopisna, pozdravljanja in objemanja ni kraja, saj je to srečanje po devetih letih. Na licih vseh se bere zadovoljstvo, toplo jim je pri duši in pogovor teče o doživljenih preteklih časih.

Vso pozornost je svojim mladim sorjakom izkazal predsednik ZB iz Bugojna tov. Mitrovič Ignat. Med pogostitvijo jim je orisal borbe in trpljenje njihovih sorjakov. Orisal je težke borbe, ki so bile na področju Jajca, Livna, Glamoča ter Kupresa, ki je bil v NOB popolnoma požgan. Ko smo si na poti ogledovali zlikovite planinske predele, se nam je pridružil mnogo domačinov, ki so nas obsuli z vprašanji, kdo smo in od kod prihajamo. Soudeleženka ekskurzije Ruža je v tej gneči nena doma zakričala: »Našla sem svojo sestro!« Solzni oči je pohitela deklici nasproti. Med nas je legla globoka tišina. Vsi smo ostrmeli in se radovale sreče dveh mladih src, ki sta postala neločljivi vse do Livna. V istem kraju je tudi mala Darinka našla svojo sestrico. Srečanja so bila tiha, saj so bile bolečine srečujočih vidne na njihovih obrazih.

Globoko ganjeni in brez besed smo napolnili avtobus, ki nas je popeljal dalje. V vasi Dolnji Milanovac nas pričakujejo prebivalci, da se pozdravimo z nami. Visoka, lepa žena, ki ji je trpljenje začrtalo plemenite poteze v obraz se pozdravlja s svojim sinom Milanom, ki živi že 9 let v Sloveniji. Znova se pozdravljamo z materjo, ki je ob sle-

Bosančki šoštanjkega okraja pred odhodom v svoje rojstne kraje

vesu objela svojega sina, kanila nekaj solz na čelo in se poslovila.

Proti večeru se pripeljemo v Livno, kjer so praznovali občinski praznik. Tu smo imeli priliko videti njihove bogate narodne noše. Kmalu po prihodu so nas obiskali svojci otrok. Niko je srečal svojo sestrico, mala Ljuba in Sonja svoje drage mame. Tako so srečni ljudje ostali neločljivi vse do našega odhoda. Naslednje dopoldne smo si ogledali mesto Livno, potem smo nadaljevali pot proti Glamoču. Iz mladih grl je zaorila pesem »O srečna draga vas domača... Pot nas je peljala mimo nepreglednih livnjskih polj, nato zopet vožnja po hribovih navzgor in navzdol. Tu smo videli male hišice iz ilovice, nedaleč od njih pa čebelnjake. Ze se nam odpre nova dolina z griči, v valujočih prelukih ležijo tam prostori Glamočka polja, kjer je tekla zibelka Milici in Stani. Zopet smo bili priče ganljivih prizorov, ko so se po devetih letih prvokrat objeli bratje in sestre in kjer so matere pritiskale svoje otroke na ljubeča srca. Domačini so se na vse načine trudili, da bi se čim bolj približali dragim prištecem.

V tem kraju smo zaključili obisk svojcev in rodne domovine z obljubo, da se naši Bosančki pozneje, ko dorastejo, vrnejo kot strokovnjaki v svoje zlato Bosno.

Videli smo na tej poti velik napredek bosanskega naroda, ki se iz ruševin in zaostalosti dviga k svojemu velike-mu cilju. Mnogo je bilo v povojnih letih zgrajenega v naši bratski republiki Bosni. Nove tovarne, stanovanjski bloki, železnice, ceste, nove šole, zdravstveni domovi itd. Iz Bosne smo odhajali z najlepšimi vtisi, povsod smo čutili srčno kulturo njenih ljudi.

Vse pot je bila zanimiva in jo bomo še dolgo pomnili. Ko smo se po enajstih dneh potovanja polni lepih in bogatih doživetij vrnili v Šoštanj in se razkropili na vse strani, smo obljubili, da nikdar ne bomo pozabili svoje rodne domovine — zlate Bosne. M. T.

Pirandello na celjskem odru

Naše 10. t. m. bo celjsko Mestno gledališče uprizorilo Pirandellovo dramo »Sest oseb išče avtorja«. To bo menda prvi primer, da se na jugoslovanskem odru v povojnem času uprizarja delo tega znamenitega mojstra moderne evropske gledališke umetnosti.

Luigi Pirandello po pravici velja za enega od očetov novejšje dramatike, saj nimo nekaterih njegovih scenskih novotarij ni mogel nihče, ki se je v obdobju med obema vojnama, pa tudi v našem času, ukvarjal z odrsko literaturo. Pirandello je bil prvi, ki je zares temeljito razbil tradicionalno formo realistične igre in odprl na nek način neomejene možnosti scenske fantazije, kakršna se nam razodeva v mojstrovinah današnjega gledališča pri Arthurju Millerju, Tennessee Williamsu, Georgu Eliotu in drugih. Oprostitev od vsakršne brzde fabulativne, časovne in krajevne zakonitosti, ki je realistično gledališko igro oklepala komaj kaj manj od brzde v klasičnih igrokazih, je v bistvenem delo italijanskega mojstra.

Prav gotovo je Pirandello že izgubil nekaj svoje gledališke mlkavnosti in ob prenekanem njegovem delu se vprašujemo, kako da je ta umetnik s takšno suverenostjo obvladoval evropske odre v svojem času. Njegova filozofija o relativnosti človekove eksistence, njegov temeljni dvom o tem, da je človeka mogoče zadržati določiti in ga videti v dokončnem obliki, je danes zvečne premagan. Vendarle pa je res, da je za zaslonom te filozofije, ki je nemara dekadentna in pesimistična, opaziti čvrste podobe ljudi Pirandellove epoke, ljudi z vsemi njihovimi bolečinami in radostmi, ki jih avtor spremlja v življenje s sočutjem in prizadetostjo velikega humanista. Mimo tega: Pirandellova presenetljiva scenična okretnost, njegova globoka duhovitost v uporabi sredstev, sta tako veliki, da predstavljata še danes užitek za vsakega ljubitelja gledališča.

Igra »Sest oseb išče avtorja« je eno najznačilnejših in najnamenitejših Pirandellovih del. Sam jo imenuje komedije, vendar bi bolj zaslužila naziv

eksperimentalne komedije. Avtor pripelje na oder šest »oseb«, ki so se nekoč rodile v fantaziji neznanega pisatelja; ta jih potlej ni hotel utelesiti v do konca izoblikovani umetni. »Osebe« — mož, žena, štiri otroci — pridejo v gledališče in zahtevajo od režiserja in igralcev, naj jih upodobijo. Med dogajanjem smo priče, kako nastaja neko gledališko delo, kako se prvotne podobe v ustvarjalnem procesu spreminjajo, v isti mah pa tudi sledimo temni zgodbi neke tragično razbite družine. Za naše gledalce bo nemara največje čar uprizoritve v tem, da bodo videli kos odrske snovanja, gledališče brez maske in preobleke, gledališče brez pravih kulis, tisto gledališče, ki ga sicer poznajo samo njegovi ustvarjalci. H.

KMETIJSKO GOSPODARSKE ŠOLE V CELJU se že pripravljajo na začetek novega šolskega leta

V večino našega kmečkega ljudstva je že prodrla prepričanje, da je za izvrševanje kmečkega poklica potrebna širša splošna, zlasti pa kmetijsko strobovna izobrazba. Za napredno kmetijsko izobrazbo je že od nekdaj bila najbolj dozelna mladina, ki pa do pred kratkim ni imela prilike za smotrnejše izobraževanje v kmetijstvu. V vrstah naprednih kmetovalcev se vedno bolj širi zahteva, da se tudi za kmečko mladino obojega spola ustanovijo posebne šole, v katerih bi dobivala širše splošno in strokovno znanje.

Da je celjski okraj med prvimi, ki širi in dviga kmetijsko-gospodarsko šolstvo na stopnjo vajenskih in industrijskih šol, je predvsem zasluha okrajnega ljudskega odbora ter prizadevanje učitelstva in kmetijskih strokovnjakov, zlasti pa njihove organizacije DIT. Ze v preteklem šolskem letu je delovalo 13 šol, katere je obiskovalo nad 800 kmečkih fantov in deklet.

Na posebni konferenci upraviteljev in kmetijskih strokovnjakov, dne 28.

oktobra, so pod vodstvom inšpektorja inž. Kača iz Žalca pregledali dosedanje delo in določili smernice za naslednje šolsko leto, ki se prične s 16. novembrom. V svoj program so sprejeli nadaljnjih 12 šol, ki jih bodo odprli že letos. Nove kmetijsko-gospodarske šole bodo ustanovili v Rimskih Toplicah, Pristavi, v Polju ob Sotli, na Planini, v Ponikvi pri Grobelnem, Rogatcu, Zrečah, v Vitanju in Preboldu. V teku so tudi priprave za kmetijsko-gospodarsko šolo v Medlogu pri Celju. Na seji so sprejeli predmetnik, učni načrt in porazdelitev kmetijskih strokovnjakov za strokovni pouk na posameznih šolah.

Po poročilu načelnika tov. Rajerja je bil v preteklem šolskem letu obisk zadovoljiv, učni uspehi pa prav dobri. Često izostajanje strokovnih predavateljev iz službenih in drugih razlogov se mora po sklepu konference odpraviti z dobro premišljenim urnikom. Kljub velikemu zanimanju naprednih kmetovalcev za lastno šolo je ponekod še vedno premalo propagande s strani množičnih organizacij in splošnih kmetijskih združenj. Tudi nekateri občinski ljudski odbori se še premalo zavedajo svojih dolžnosti do teh šol. Zaključne izpizbe bodo v bodoče opravljal le učenci II. letnika, zato se pa naj vsak mladinec in mladinka po končanem I. letniku obvezno vpišeta tudi v II. letnik.

Predpisana enomesečna obvezna praksa gojencev teh šol je predmet obširne razprave. Ugotovljeno je bilo, da je v taki obliki in v času od pomladi do jeseni, ko je na kmetijah največ dela, skoraj neizvedljiva. Izvajati jo bo treba na drug način: s poučnimi izletji, ekskurzijami, ogledi vzornih posestev, kratkimi sestanki kmečke mladine, zlasti pa z izvrševanjem raznih opazovalnih in praktičnih nalog, ki bi jih naj učenci predlagali v pregled šolskim vodstvom v predpisanim roku. Tako bo mladina tudi po končanem pouku ostala v stiku s šolo in se pri tem sama izobraževala.

Obeta se nam bogata koncertna sezona

Zato zavisi od nas samih, če bo letošnji glasbeni repertoar bogat, ali pa bo ostal priložnost.

Glasbena šola je letos v sodelovanju s Koncertno direkcijo v Ljubljani izdelala načrt za vrsto koncertov v letošnji sezoni, v kateri bi sodelovali najboljši domači umetniki, ki so doma in v tujini na raznih glasbenih festivalih dosegli prve nagrade, poleg tega pa tudi nekaj priznanih umetnikov iz inozemstva.

Za štiri koncerte si je Glasbena šola zagotovila že določena gostovanja, in sicer: 17. novembra bi nastopila Cvetka Součková (mezzosopran) in Dušan Popović (bas) ob klavirski spremljavi Pavla Sivca. Nadalje bi 8. decembra nastopil ljubljanski godalni kvartet s pevcem solistom, ki še ni določen. Posebnost sezone bi gotovo bilo gostovanje 9-letnega violinista Boža Mihelčiča in 13-letne pianistke Marije Mihelčič. Gotovo nas zanima njun napredek od zadnjega gostovanja v Celju. Končno je določeno še gostovanje violinistke Jelke Stančič-Krekove ob spremljavi pianista Marijana Lipovška.

Za pomlad bi prišli v poštev še Karlo Rupel, Marijan Lipovšek, violinistka

Sabina Skalarjeva, absolventka pariškega konservatorija, pianist Walfisch iz Londona in Janigrov komorni ansambel.

Torej, program je zelo širok in lep. Gre samo za to, če ga bo mogoče izvesti. Glasbena šola mora vsekakor zbrati gotovo število aboniranih poslušalcev, ker nadaljnjih gostovanj ne moremo sklepati na prazno. Določila je tudi že dan, ki naj bi bil rezerviran za glasbeno občinstvo, in sicer naj bi bila to sreda. Vsi koncerti bi bili v dvorani Narodnega doma ob osmi uri zvečer. Cene vstopnicam bodo od 100 dinarjev navzdol. Za abonente, ki imajo 25 % popusta, bodo upštevani tisti, ki kupijo vstopnice za štiri koncerte, katere pa so plačljive v dveh obrokih. Dijaki bodo imeli še poseben popust.

Iz tega je razvidno, da si vodstvo Glasbene šole resno prizadeva letošnjo sezono dobro pripraviti, seveda s pomočjo občinstva, da cene niso previsoke in da so predvideni koncerti za Celje že na lepi višini. Zato ne zamudimo prilike in pomagajmo prirediteljem, da bo lep načrt tudi uresničen. Prodaje abonmajske vstopnic je vsak dan od 8.—12. in od 15.—18. ure.

Občni zbor Društva profesorjev in učiteljev strokovnih šol v Celju

Na Ekonomski srednji šoli v Celju je v soboto, dne 30. oktobra bil redni občni zbor Društva profesorjev in učiteljev strokovnih šol v Celju. Občni zbor kot tak bi ne bil nič posebnega, saj ga imajo vsako leto vsa društva; toda la občni zbor je prikazal delo in naloge, v katere naša javnost nima dovolj vpogleda in se zanje še vse premalo zanima.

Društvu predseduje lov. Stane Terčak, učitelj na Vajenski šoli raznih strok I. v Celju. V svojem obširnem poročilu je nanašal vrsto najrazličnejših problemov, ki jih je društvo obravnavalo med poslovnim letom. Po splošnem političnem pregledu se je dotaknil formiranja komun in družbenega upravljanja v šolstvu, dalje plenuma SZDL, ki je nakazal sindikatom posebno nalogo, to je idejno in politično vzgojo delavskega razreda. Prosvetnim delavcem pa je poverjena vzgoja delavske mladine, ki bo nekoč prerezala vodilna mesta v sindikalnih organizacijah, v podjeljih in delavskih sveilih pa tudi v političnih in drugih množičnih organizacijah.

Takozvano »vajensko vprašanje« se dolika vrste nerešenih zadev, ki ovirajo vzgojo in pouk vajenske mladine. Pričenši s prenikno predizobrazbo vajencev, sledi pomanjkanje učbenikov in inernalov, naporna vožnja vajencev na delo v delavnici in šoli, pomanjkanje letovalnic, slaba prehrana, visoki vzdrževalni stroški v inernalnih jid.

Kričeča je neenotnost v trajanju pouka, saj imamo še vedno pelledenske, tromesečne in celoletne vajenske šole.

Učenci s podeželskih vajenskih šol, kjer se uče samo splošnih predmetov, morajo nadaljevati šolanje v meslih, kjer dobe še strokovno znanje.

Razveseljivo pa je dejstvo, da se vajenci kljub težavam oprijemajo tudi izvenskolskega izobraževanja v obliki krožkov. Na Vajenski šoli I. imajo pevski zbor, orkester, šahovski in dramski krožek, za katere življenje svojih prosi čas vzgojitelji in učenci.

V razpravi je bila poudarjena neenotnost honorarjev v raznih republikah, nerešeno vprašanje različnih plačilnih razredov v raznih poklicih s fakultetno izobrazbo. Pomanjkanje moškega kadra liči v neenakih materialnih pogojih v raznih strokah. Prešibka stimulacija ni vabljiva za sprejem službe v prosvetni stroki.

Zastopnik Obrtne zbornice ugotavlja, da je v Celju nujno potrebna gradbena šola. Enaki šoli v Mariboru in v Ljubljani, toda sta opredeljeni in tudi ne moreta sprejeti večjega števila učencev. Celjska gradbena podjelja bi lahko zaposlila večje število vajencev, če bi jim lahko nudila tudi strokovno izobrazbo. Za tako šolo bi bili primerni zimski meseci, ko gradbena dejavnost več ali manj počiva.

Ce omenimo še predavanje o komunah, ki ga je imel po otvoritvi občnega zbora lov. R. Macarol, lahko ugotovimo, da je društvo opravilo mnogo koristnega in požrivalnega dela ne samo v korist svojega članstva, marveč tudi v korist naše skupnosti, zlasti pa vajenske in delavske mladine.

RAZPIS

Ljudski odbor mestne občine Celje razpisuje službena mesta za komunalno nadzorno službo.

POGOJI

Zaželjena je nižja srednje šolska izobrazba ali druga ustrežajoča kvalifikacija.
Obvezno odslužen vojaški (kadrovski) rok.
Starost do 35 let.
Da je neakoznovan in ima volilno pravico.
Prednost imajo udeleženci v NOV.
Ponudbe z obširnimi življenjepisi, opisom dosedanjih služb in kvalifikacij je poslati na tajništvo Ljudskega odbora mestne občine Celje, najkasneje do 15. novembra 1954.

KLUB CELJSKIH KULTURNIH DELAVCEV

bo imel svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, 8. novembra 1954 s pričetkom ob 19. uri v klubski sobi hotela »Evropa« (poleg vrtnega salona)

Člani in gostje vabljeni!

Uspela letna konferenca celjskih učiteljskihnikov

Konec preteklega meseca se je zbrala mladina celjskega učiteljskega na svoji letni konferenci, ki je zelo uspela. To dokazuje 100% udeležba mladine in pa izredno pestra in razgibana razprava. Tov. S. Zavravec je v svojem referatu nakazala vestransko in zelo razgibano delo učiteljskihnikov v zadnjem letu. Višoka ideološka zavest mladine se je zlasti odražala v zanimanju do naših političnih in gospodarskih problemov. Tudi fizikulturniki so bili zelo aktivni in so dosegli lepe uspehe v tekmovanju raznih športnih panog. Od sekcij MKUD »Oton Zupančič« pa je bil najaktivnejši mešan pevski zbor pod vodstvom prof. Ferlinca, medtem ko so ostale sekcije nekoliko zaostajale. Uspešno sta delovali tudi ljudska univerza in dijaška knjižnica, ki je izposodila dijakom čez 500 knjig.

Se prav posebno se je mladina učiteljskega izkazala ob priliki letošnje poplave, ko so osnovali svojo brigado za pomoč poplavljenecem, in kjer so se odlikovali mnogi posamezniki, predvsem še vodja brigade tov. Marijan Debeljak. Za svoje požrtvovalno delo so prejeli toplo priznanje in obliki javnih pohval. Zivahna razprava po poročilih je pokazala, da znajo učiteljskičniki s pravičnimi očmi presojeti pomembno vlogo bodočih učiteljev na vasi, ki morajo biti nosilci najnaprednejših misli in nazorov.

Po izvolitvi novega mladinskega ko-

miteja so ob zaključku sprejeli še vrsto pomembnih sklepov za nadaljnje delo. C. S.

Gostovanje celjskega gledališča v Žalcu

Pretekli petek je v Žalcu gostovalo celjsko Mestno gledališče z dramo Ugo Betija: Zločin na Kozjem otoku. To je bila prva predstava celjskega gledališča v letošnji sezoni, v kateri bo to gledališče gostovalo s sedmimi uprizoritvami.

Gostujoče Celjane je pozdravil tovariš Predan Drago, ki je ansamblu želel še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu in v imenu prisotnih prosil za še pogostejše obiske v središču Savinjske doline.

Obisk je bil zadovoljiv, vendar so v dvorani pogrešali predvsem publiko iz delavskih vrst, ki bi jim obisk take predstave gotovo koristil.

IZ ŠTOR

KZ Štore se zopet pripravljajo na organiziranje tečajev in predavanj za kmetovalce in gospodinjce. Lani je bilo premalo zanimanja, letos bo verjetno več interesentov in stalnih obiskovalcev tečajev, saj prihajajo predavati res strokovnjaki. Le za prostore bo letos težko, če ne bodo naleteli na razumevanje pri ustanovah in množičnih organizacijah.

ZGODBA

Mirko Roš:

slavenskega intenciranca

PO PRIPOVEDOVANJU PADEŽNIKA IVANA, KMEČKEGA SINA IZ TROJNEGA PRI LAŠKEM

Slekli in oddali smo svoja oblačila, prezebali več ur na zamrznjenih betonskih tleh in se okopali pod ledeno-mrzlo prho. Obrili so nas po vsem životu in po sredini glave. Prejeli smo svojo jetniško opremo, srajco, spodnje hlače in lesene coklje. Prvih štirinajst dni smo prebili v karanteni. Takrat smo morali vsak dan od jutra do večera stati zunaj v mrazu in snegu v svoji perilni opremi. Vsa dolga vrsta jetnikov, stisnjenih drug za drugim, se je na mestu neprestano pripogibala izmenoma naprej in nazaj, da se telo ne bi ohladilo. Kdor se je utrudil, je stopil iz vrste, da se odpočije. Tako smo preživeli polna dva tedna brez dela na dvorišču in zmrzovali, ponoči pa smo stisnjeni v vrste ležali v nabito obloženih barakah na golem lesenem podu.

Ziveli smo v dobi, ko je po trditvi nemške propagande vsa Evropa dvignila orožje proti komunizmu in azijatstvu in ko so vsi evropski narodi stopili v zavestništvo z Nemčijo ali ji vsaj poslali svoje najboljšje borce — prostovoljce na pomoč za uresničitev »upravičenih« teženj nemškega naroda. Toda istočasno so prihajali v neštete

taborišča širom tretjega rajha dan za dnem in noč za nočjo transporti jetnikov mučnikov, pripadnikov vseh evropskih ljudstev, ljudi, ki so ljubili svojo in svojega naroda svobodo bolj, kakor suženstvo pod okriljem barbarškega fašizma. V nemško armado so vstopali kot prostovoljci le posamezniki deloma pustolovci, sadisti, kristolovci ali zasepljeni, večinoma pa so jih pošiljali njih državna vodstva, prisiljena po nemškem biču, ki je strahoval takrat vso Evropo od španske Granade tja do Volge in do ledene obale Murmanska. Toda milijonske armade brezpravnih jetnikov — sužnjev po vseh neštetih taboriških »kulturah« Nemčije so bile stokrat večje od števila vojakov prostovoljcev. Ko sem se razpedel po mauthausenskem taborišču, sem spoznal, da so vsi jetniki v njem borci proti nemškemu fašizmu. Kajti na strani jetnikov in sužnjev je bila stokratna premoč, premoč števila in premoč pravice. Evropa se je borila proti suženjstvu in nasilju.

Jetnik v taborišču ni bil več človek. Njegovo življenje je izgubilo vsako vrednost. Neprenehoma so prihajali novi transporti jetnikov in treba jim je

bilo napraviti prostor. Novih taborišč se ni dalo dovolj hitro ustanovljati. Ob sami jetniški hrani so jetniki vzdržali le nekaj mesecev, potem so vsakomur pošle moči. Človek je opešal in obupal. Ze v prvih štirinajstih dneh sta umrla dva iz našega transporta. Izgladovana sta pila vodo in se izčrpala. Kmalu nato so štirje skoro hkratu onemogli. Ležali so mrtvi zunaj v kopalnici, dva druga sta še živela in dihala, vendar je vseh šest ležalo na istem kupu.

Iz karantene smo bili premeščeni v drugo barako, toda odslej nismo več imeli miru pred svojimi stražniki. Z odhodom iz karantene smo postali »enakopravni« drugim in število žrtev se je pričelo množiti.

Zgodilo se je, da je ponoči nastal nemir v vrsti spečih, nekdo od novincev je v snu spregovoril preglasno besedo. Stražar v stolpu nad nami je na slepo sprožil svojo brzostrelko v ljudi spod seboj in petnajst jetnikov je izkruvalo. Le dva meseca sem preživel v mauthausenski prisilni naselbini, doživel pa sem tri take pokoritve »upornikov«. Ena od njih je zahtevala kar petdeset smrtnih žrtev, ker sta hkratu streljala dva stražarja vsak s svoje strani. Vsi smo že podlegli psihozi, ki ni poznala vrednosti človeškega življenja.

Strašnejša je bila smrt tistega, ki je postal žrtev besnosti stražarjev. Zadoستoval je, da kdo izmed jetnikov ponoči ni ležal tesno v sredini med svojima sosedoma. Stražar, ki je to opazil, je skočil nadenj, gazil z nogami po njem in ga pretepaval s palico, ki je bila

na koncu odebeljena v železno glavico. Pod udarci je bitemu pokala lobanja. In ko ni več mogel ne stati ne hoditi, so priskočili kriminalci ali na stražarjevo povelje nekaj jetnikov, da so zmrčvarjenega tovariša dvignili in ga vrgli skozi okno na dvorišče. Tam je obležal in umrl. Le malokdo si je opomogel in se vrnil med nas.

Najbližje nadzorstvo nad jetniki so vršili kriminalci, ki so služili svojo kriminalno prostostno kazen v našem taborišču. Večinoma so bili Nemci, deloma tudi Poljaki. Mrzili so zlasti onega, ki so mu že kdaj dali okusiti svoj gnev. Življenje takega jetnika je bilo še manj vredno od našega. Ko je vedno preganjan in mučen kmalu oslabel ali ko ni več mogel skrivati svojih ran, so ga potisnili pred vrata v našo umivalnico. Tu so ga brcali in bili po glavi in vsem telesu, dokler ni izdihnil. V umivalnico so nanosili vsako jutro trupla onih, ki so ponoči pomrli. Vsaka baraka je imela svoje sani, in dan za dnem so na njih odvažali mrtiče. Če se je nabralo dovolj trupel že podnevi, so stale na zasneženem dvorišču tudi zvečer. Do deset mrtičev se je dalo naložiti nanje, vozile pa so od vsake barake dvakrat ali trikrat na dan. In teh barak v siehni vsaj šest sto ljudi, je bilo nešteto na vsem ogromnem prostoru. Sani so vozile le do glavne zvezne ceste, tam so trupla pretovorili na večlike kamione. Sami napi, beli okostnjaki, visoko naloženi. V krematoriju je tlel ogenj neprenehoma, nikdar ni izginil dimni steber nad njim. Vseh šest peči je obratovalo noč in dan. Lete

1944 je ukazal Hitler zgraditi še dve novi peči. Prihajali so ves čas veliki transporti, a kje najti prostor za te množice jetnikov? Z izgladovanjem in pobijanjem se ni dalo doseči potrebnega razredčenja. Zato so množična streljanja bila enostaven izhod iz zadrege. Včasih se je tam nekje izpraznila vsa ogromna baraka, vsi njeni stanovalci so stopili na poseben z žičnimi ovirami obdan prostor in strojna puška je hitro opravila smrtno žetev do kraja.

Na svoji poti trpljenja nisem bil brez dobrih tovarišev. Ista usoda me je družila s Pohorcem Znidar Viktorjem in tudi Peganc je še vedno bil moj so-trpin. Ze dva meseca pred nami je prispel v taborišče učitelj Jerše Jože iz Laškega, ki je pozneje bil odposlan na delo v kamnolom Wiener Graben. Konec januarja 1943, po dvomesečnem bivanju v mauthausenskem taborišču so nas naši gospodarji prepeljali skupino 150 mož v delavsko taborišče političnih internirancev pri Linzu. Taborišče je obstajalo iz petnajstih blokov po dvoje barak, od teh so bile štiri urejene kot bolnišnice. Na vsaki postelji sta ležala po dva bolnika. Večji del so bili slabotnejši, ki so jim pošle moči in niso več mogli hoditi. Z njimi so ravnali slabše kot z zdravimi. V teh štirih »bolnišnicah« je bilo smrtnih žrtev dnevno po trideset do petdeset, deloma takih, ki so umrli zaradi oslabelosti, deloma nasilno pobitih. Hrane ni bila nič boljša kakor za vse druge. Vsakdo je oslabil od nje in se izčrpal, ako ni dobil priboljška od doma.

(Se nadaljuje)

Te Celja ...

Obnova in modernizacija I. gimnazije v Celju

Ko so celjske srednje šole prišle letos pod proračun OLO, je I. celjska gimnazija dobila 2 milijona izrednega kredita za najnujnejše investicije. Iz tega kredita so nabavili šolsko opremo za 5 učilnic, ki so jih modernizirali in okusno opremili. Kako potrebne so bile za te učilnice nove klopi, vedo povedati največ dijaki sami, saj so se zadnja leta klopi, ki jih je nabavila še rajnka Avstrija podirale pod njimi.

Velika pomanjkljivost na tej šoli so bila tudi nehygienična stranišča, iz katerih je smrad udarjal na hodnike in ne redko tudi v učilnice. Zastarele kanale so sedaj zamenjali moderna angleška stranišča, kar je brez dvoma velika pridobitev za šolo.

Največja pridobitev — ki pa gotovo spada tudi k modernizaciji pouka — pa je radio ozvočenje na tej šoli. V poslopju, kot je I. gimnazija je bilo še zlasti potrebno ozvočenje, saj šola, ki je bila zgrajena za 400 dijakov, da-

nes pa jih ima čez 1000 — nima nobenega centralnega prostora za skupne proslave. Zdaj imajo v vsaki šolski sobi zvočnik in tako se preko ozvočenja javljajo vse okrožnice in obvestila, prav tako pa dijaki kar v svojih razredih prisostvujejo tudi radijskim šolskim uram in različnim proslavam.

V. S.

Sestanek SZDL v Zavodni

V pelek je bil v Domu OF v Zavodni množični sestanek SZDL, ki je bil lepo obiskan. Na sestanku je podal poročilo o političnem položaju republiški poslanec lov. Medved. V razpravi, ki se je razvila po njegovem poročilu, so se navzoči doloknili tudi raznih domačih problemov. Razpravljali so o tem, ali bi ne bilo na meslu, da bi za ta precej obširni okoliš ustanovili filijalo podjetja »Kurivo«, kar bi znalno pocenilo dovoz kuriva na domove poltrošnikov. Od podjetja »Kurivo« pa v naselja fostran Voglajne računajo vznokiti tudi 600 din in več za dostavo ene lone premoga.

Govorili so o dragem in slabem mleku. Prišli so do zaključka, da bi se cena mleku lahko znižala. Navajali so primere, kako težko nekateri pri sedanjih cenah nabavijo potrebno količino mleka za svojo družino. (Medtem pa so ceno mleku namesto pocenili, podražili za 2 dinarja pri litru.)

Problem, ki so ga dalje obravnavali, je gosilna v Zavodni. Pred leti je imela Zavodna tri gosilne, zadnja leta pa je obralovala le še gosilna Ota. Po ukinitvi privatnih gosilnic je tudi ta ostala zaprta. Tako morajo Zavodničani, če si zaželijo kozarec pijače, hoditi v mesto ali pa celo na Teharje. Ker je krajevna potreba po gosilni podana, želijo prebivalci Zavodne, da na merodajnem mestu to uvidijo. (Enak problem je tudi z gosilno za teren Jožefov hrib, ki šteje skoraj 1500 prebivalcev, pa je tudi ostal brez gosilne.)

PREDAVANJE O FRANCJI

V ponedeljek, dne 8. t. m. bo sestanek sekcije gradbenih inženirjev in tehnikov DIT v društvenem lokalu. Na sporedu bo predavanje inž. Bereta o vtihih s študijskega potovanja po Franciji in debata o novi uredbi o projektiranju.

Gibanje prebivalcev v Celju

V času od 25. oktobra do 2. novembra 1954 je bilo rojenih 32 deklic in 32 dečkov.

Poročili so se:

Faktor Ignac, sofer iz Makol in Zgank Magdalena, knjigovodkinja in tehnik DIT v društvenem lokalu. Na sporedu bo predavanje inž. Bereta o vtihih s študijskega potovanja po Franciji in debata o novi uredbi o projektiranju.

Umrli so:

Tomine Jože, upokojenec iz Celja, star 56 let; Strupi Karolina, zasebnica iz Celja, stara 73 let; Ribar Martin, čevljar iz Orle vasi, star 60 let; Krumpal Marija, posestnica iz Sp. Kozjanske, stara 60 let; Kinar Franc, delavec iz Stor, star 58 let; Verderber Marija, gospodinja iz Celja, stara 74 let; Sibera Marija, gospodinja iz Ratanjske vasi, stara 66 let; Ravljanj Amalija, posestnica iz Resnika, stara 51 let.

NESREČE

Lipovšek Luka iz Arclina pri Vojniku je padel s kozolca. Pri padcu si je zlomil rebra.

Ježernik Franc iz Lemberga pri Strmcu je padel po stopnicah na betonsko ploščo. Utrpel je poškodbo na glavi.

Jutršek Tonetu iz Arclina je v pretepu nekdo z nožem razrezal roko.

Bačner Niko iz Rateč na Gorenjskem, je v kavarni »Evropa« padel skozi ograjo na stopnišče in se precej poškodoval.

Zoher Anton se je pri delu v Cinkarni polil s cinkom. Pri tem je dobil opekline na nogi.

Povalej Ivan iz Nove vasi pri Sentjurju si je v gozdu s puško prestrelil nogo.

Pušnik Slava iz Socke pri Strmcu je padla z jablane. Pri padcu si je poškodovala hrbtenico.

Drinjak Matija iz Orove vasi pri Polzeli je padel s kolesa. Pri padcu si je zlomil roko.

Kocman Fanika iz Vrh - Teharje si je pri delu poškodovala nogo v členku.

Selekar Jurija iz Imenega pri Podčetrtku je na travniku prevrgla krava. Pri padcu je utrpel odprt zlom noge.

Kotlan Jožefa iz Parizelj pri Braslovčah je padla s kozolca in obležala nezavestna.

Cater Jožetu iz Zadobrave pri Skoflji vasi je pri delu na cesti padel na roko kamen in mu jo poškodoval.

Slapsak Slava iz Gregorčičeve ulice se je na Mariborski cesti s kolesom zapeljala pod vprežni kmečki voz in bila pri tem težje poškodovana.

Vsi poškodovanci so iskali pomoč v celjski bolnišnici.

... in zaledja

V Žalcu imajo lepo urejen otroški vrtec

V Žalcu je otroški vrtec, čeprav niti vsi Žalčani ne vedo zanj. Nastanjen je v hiši ob cesti, ki vodi v Zabukovco. Vrtec obiskuje okoli 40 otrok, ki so razdeljeni v dve skupini, med male in »velike«. V vrtec prihajajo od 8. do 9. ure. Vzgojiteljica sta jim v vsem v pomoč. Ob devetih uri se začne »pouke«. No ta pouk je ponavadi prijetno igranje, pri katerem se seveda tudi mnogo naučijo. Mamice vedo povedati, da se njihovi malčki veliko nauče. Ob desetih uri je malica, ki jo prinesejo s seboj, potem pa gredo spet v sobe k igratim, ali pa ob lepem vremenu na vrt, kjer imajo gugalnice, pesek in preganjajo čas v igri in veselju. Opoldne gredo otroci domov na kosilo in so do dveh popoldne spet lepo zbrani v vrtec, v kolikor »ta manjši« ne zaspijo doma. Popoldnsko bivanje v vrtec traja spet dve uri. Večkrat naredijo kak izlet, ali gredo v kino, če je na sporedu otroški film, ali pa so spet najzanesljivejša publika lutkovnih predstav, če je lutkovno gledališče ravno v Žalcu. Otroci imajo zelo radi ob vzgojiteljici, zlasti je upravnika Plvca, ki povzroči pravi vihar navdušenja, če jih pride obškat. Otroci so živahni, toda dobre vzgojiteljice jim pridejo z lepim do konca. No in če sem in tja nekemu le ne da nagajiva žilca miru, mora v najhujšem primeru za kazni v kot.

Preteklo nedeljo so imele matere v domu roditeljski sestanek, na katerem so z vzgojiteljicami in vodstvom raz-

pravljale o raznih važnih vprašanjih. Sklenili so, da tudi čez zimo ostane isti učni čas in da mesečni prispevek še naprej ostane 200 din. To sicer ni veliko, saj komaj doseže stroške za kurjavo. Hiša bi bila tudi že potrebna popravila. Upajo, da bo v bodoče morda nekoliko več razumevanja, a seveda predvsem sredstev za to ustanovo. Matere so sprejele prijazno povabilo, da bodo prišle pogledati kako se njihovi malčki učijo in kaj znajo. Izvolile so tudi tričlanski odbor, ki bo upravlja vrtec v pomoč.

IZ MOZIRJA

Kmetijska zadruga v Ljubliji pri Mozirju gradi za svoje potrebe lepo stavbo, v kateri bo imela v prtiličju prostore za trgovino, skladišče in pisarno. V nadstropju pa bodo stanovanja, kar posebno pozdravljamo, ker teh v Mozirju tako primanjkuje.

Ko je bil leta 1944 napad na Mozirje, je bil cerkveni stolp močno poškodovan, seveda je pri tem trpela tudi ura. Sprejeto in levo stran stolpa so resnično obnovili, žal pa ostali dve strani še vedno kažejo sledove opustošenja. Zakaj ti dve strani niso popravili, tega sicer ne vemo, vemo pa, da močno kazna lice trga, kar posebno poudarjajo tuji. Temeljito so popravili tudi uro, toda sedaj ni toliko denarja, da bi plačali Sloveka, ki bi jo v redu navijal. Morda pa bi se le našlo toliko denarja, da bi ura v redu tekla? Kaj pravite?

Na nižji gimnaziji imajo posebno hude težave s poukom matematike. Pretekla sta že dva meseca, a dveh učnih moči, ki jih šola za nemoten pouk nujno potrebuje, klub obljubam ni od nikoder. Pozdravljamo sklep SPK pri LRS, ki je predlagal ljudski skupščini, da se z zakonom osnuje komisija, ki bo imela pravico sodločiti pri namestitvi učnih moči na srednjih šolah. Imamo vtis, da bi bili mlajši ljudje pač najraje v Ljubljani in drugih mestih, na deželo pa se skoraj nobenemu ne ljubi dosti. S primernim dodatkom k plači pa se bo zadeva gotovo vidno izboljšala.

Ker bo sedež zbornišavinske komisije v Mozirju, zato bodo začeli tu graditi primerno upravno poslopje za urade. Obenem pa tudi stanovanjski blok, saj Mozirju že sedaj primanjkuje stanovanj in kaj bo šele potem, ko bodo začeli z uradovanjem na sedežu bodoče komisije. K sreči je nekaj denarja že na razpolago in tako upamo, da bosta obe stavbi čez leto ali še prej sposobni za uporabo.

IZPOD BOHORJA

K najboljšim vaškim odborom SZDL v tem delu Kozjanskega prištevamo leščevce pri Kozjem, kjer so vsakokratni sestanci dobro obiskani. Tako je bil 29. oktobra lep sončni dan, ljudje so hiteli s pospravljanjem zadnjih poljskih pridelkov, vendar so se zvečer polnoševci udeležili sestanka. Predsednik občinskega odbora SZDL Kozje je povedal, kako se imamo pri nas doma in kaj je novega zunaj naših meja. Po tem so se pomenili o Iržaškem sporazumu. Pri razgovorih o komunizmu se je poznalo, da so ljudje o njem bistvo že kar dobro poučeni. Odbor bo skrbel, da bo vsa vaška mladina vključena v LMS in tam tudi delala. Delo po pregledali, če je članarina povsod plačana in če imajo tudi vsi izkaznice. O vsebini občinske konference so delegacije svoje članstvo že poprej seznanili, na sestanku so se le vpraševali, če še dolgo gubejo kakšno neizpolnjeno nalogo.

Ješevce je tudi v času, ko so bili še odkupi, brez godrnjanja prispeval k skupnosti, z udeležbo pri katerih koli volitvah je bil vselej na čelu, pri proslavolnih akcijah ni nikoli zaostajal, ker je bilo članstvo povezano s svojo organizacijo, le-ta pa s krajevno ljudsko oblastjo.

Posamezniki iz Ješevca so že zgodaj sodelovali v Osvobodilni fronti, vaški odbor pa je bil ustanovljen oktobra 1944, čeprav je bila takrat še močna nemška posadka v Kozjem. Za sekretarja je bil izvoljen tov. Stanko Perc, ki še danes predseduje odboru in je torej praznoval desletnico svojega uspešnega nepretrganega organizacijskega dela na vasi. Redek primer, ki zasluži zaradi vztrajnosti in predanosti naši skupni stvari vse priznanje.

IZ SLOVENSkih KONJIC

V nedeljo, kmalu popoldne, je pri čiščenju na dvorišču GAP v Slov. Konjicah nenadoma začel goretj osebni avto, last tov. Pačnika iz Skomarja na Pohorju. Kljub takojšnjim pomočim in gašenju je avto popolnoma zgorel in trpi lastnik precejšnjo škodo.

Delo pri betoniranju jarka skozi Konjice so za letošnje leto že končana. Jarek je od liziva v Dravinjo do pošte že poglobljen, skoraj za 3 metre, in bo sedaj v celoti pokrit. Ko se bo beton dovolj osušil in bodo lahko razkopano cestnišče zopet uredili, bo verjetno cesta še ta mesec sposobna za promet. Sedanja zasilna rešitev za ves tovrstni promet okoli mesta bi v zimskih mesecih, posebno še ob poredici, lahko povzročila kakšno nesrečo. Svoječasno je sicer že bilo govora, da bo za ves avtomobilski promet, ki gre skozi mesto, zgrajena posebna cesta ob robu Skalca, vendar tega verjetno še ne bomo kmalu udeležili.

IZ STOR

Nogometni SD Kovinar so po nekaj zmagah doživeli dva težka poraza. Ali bo pri tem ostalo? Kegljači pa imajo lepše uspehe in so zadnje nedelje v Ljutomeru po teži, izenačeni borbi le dosegli zmago. Nimajo doma igrišča, vadijo v Celju, zato so uspehi tembolj zadovoljivi. Imajo pa v načrtu izgraditve kegljišča v Storu, kar bo pritegnilo še več članov v klub.

*

Tudi letos so srne povzročile precej škode na fižolu in ajdi. Pritožbe kmetovalcev so vedno pogostejše. Pri pregledu na terenu pa je komisija ugotovila, da se zaradi nepazljivosti pridružio srnam tudi pripadniki domačih parkljarjev. Take škode seveda ne bo nihče povrnil.

RAZPIS

Razpisujemo mesto honorarnega računovodje za štiriurno dnevno zaposlitev. — Prosnje je nasloviti na Mestni zdravstveni dom, Celje, Vodnikova ulica 1.

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

V času od 26. oktobra do 2. novembra 1954 je bilo rojenih 14 dečkov in 12 deklic.

Poročili so se:

Zagar Filip, poljedelec iz Smarja pri Jelšah in Ribič Stefanija, poljedelca iz Panec pri Jurklostru; Romih Hinko, poljedelec iz Lažiš pri Planini in Kosmač Teresija, poljedelca in Lahovega grabna; Kralj Franc, delavec iz Dolne vasi in Kolenc Jožeta, kmečka hiša iz Laikove vasi; Hojnik Alojz, kmet iz Ločice in Jug Ljudmila, gospodinja posestnica iz Zaleca; Šivak Dragutin, trgovski pomočnik iz Plavčica in Jurčan Marija, poljedelca iz Lastinca; Vihar Albert, delavec iz Laikove vasi in Rencnik Jožeta, kuharica iz Nazarja; Vratnar Ivan, ključavničar iz Dobrne pri Trbovljah in Kantar Rozalija, poljedelca iz Male Breze; Gračan Ivan, rudar iz Zabukovce in Zajc Jožeta, poljedelca iz Troben dola; Cretnik Mihael, progovni delavec iz Sv. Ursule in Zidanšek Gabrijela, poljedelca iz Sv. Ursule, občinski ljudski odbor Dramlje; Penič Jožef, čevljar iz Podsrede in Maček Teresija, poljedelca iz Kozjega; Hrančvar Alojz, namestnik iz Mlač in Kogej Viktorija, učiteljica iz Loč; Zapane Avgust, železniški kretničar iz Takačevega in Sajko Olga, steklo-slikarica iz Rjavice.

Umrli so:

Biderman Franc, kmet iz Panec, star 54 let; Vehoar Ema, gospodinja iz Jurklostra, stara 72 let; Senica Anton, kmet iz Gotohinja, star 54 let; Godec Marija, gospodinja iz Laikove vasi, stara 57 let; Zidar Anton, upokojenec iz Zaleca, star 60 let; Koblica Ursula, prevzitarica iz Vel. Grahov, stara 69 let; Knap Marija, gospodinja iz Imenega, stara 74 let; Plevnik Antonija, prevzitarica iz Rudnice, stara 59 let; Gajsek Antonija, prevzitarica iz Babno gore, stara 81 let; Kopinšek Janez, kmet iz Pletovarja, star 75 let; Holko Ivan, telefonist iz Kozjega, star 46 let; Stepihar Anton, upokojenec iz Struce, star 88 let; Topolšek Franc, posestnik iz Hrenovec, star 84 let; Plavčnik Mihael, posestnik iz Zg. Nagonja, star 75 let.

Pred ustanavljanjem šolskih odborov

Spričo dosedanjih uspehov pri ureditvi čevljanju samoupravljanja delovnega ljudstva na področju gospodarstva in na drugih področjih družbenega življenja se postavlja tudi zahteva, da se uslavno načelo samoupravljanja delovnega ljudstva začne uresničevati v širšem obsegu tudi na področju prosvete.

Glede na to, da dosedanj sistem upravljanja šol ni več v skladu s tem načelom, je Svet za prosveto in kulturo pri LO mesne občine Celje pristopil k ustanavljanju šolskih odborov pri vseh splošno izobraževalnih in strokovnih šolah. Tako bodo ustanovljeni šolski odbori pri obeh osnovnih šolah, obeh vajeniških šolah raznih strok, šoli za vajence v Irgovini ter vrtnarski šoli.

Ker bo člane šolskih odborov imenoval LO mesne občine na podlagi predlogov zborov volivcev, družbenih organizacij, učiteljskega zbora ter gospodarskih organizacij in strokovnih društev, je Svet za prosveto in kulturo mesne občine že izdal potrebna navodila za sestavo lozadevnih predlogov.

Delo šolskih odborov bo zelo obširno. Tako spada v njih delokrog posvečanje skrbi socialnozdravstvenim problemom šole, zlasti še, da so učni prostori higiensko urejeni ter da se organizirajo pri šolah, kjer to ni primer, interni in šolske kuhinje. Skrbeli bodo, da se s štipendijami ter olajšavami pri nabavljanju učbenikov in šolskih potrebščin omogoča šolanje na višje organiziranih šolah kar največjemu številu mladine. Se posebno skrb bodo pa šolski odbori morali posvečati socialno ogroženi mladini, parizanskim sirotam in sirotam fašističnega nasilja. Siremele bodo morali dalje tudi za tem, da se na šolah čimbolj razvije kulturno življenje, zlasti z ustanavljanjem in delovanjem šolskih knjižnic, dramskih, glasbenih in likovno-umetniških krožkov, prirejanjem ekskurzij ter obiski razstav, muzejev in podobno.

Delo lojev šolski odbori ne bodo imeli malo. Zaradi tega je še posebej podčrtati nujnost, da omenjene organizacije skrbno prouče koga bodo predlagale za člana šolskega odbora, saj je od delavnosti poedincev v mnogem odvisno uspešno delo celotnega odbora. Vsekakor morajo pa imeti predlagane osebe predvsem veselje in smisel za delo v dobroti našega dorasčajočega mladega rodu, ki v dobi šolanja sprejema osnovo za svoje bodoče samostojno življenje.

I. P.

iz sodne dvorane

Železnik Jože, brez stalnega bivališča in brez zaposlitve, je bil letos meseca marca pri Okrožnem sodišču v Mariboru obsojen na 1 leto in 8 mesecev strogega zaporar zaradi vplodne tatvine, izvršene v Silvestrovi noči v Mariboru in še zaradi drugih kaznivih dejanj, ki jih je storil. Na obravnavi ni bilo znano, da je Železnik v noči na 30. 12. 1953 vlomil v mlin Stanka Jakopina v Dramljah. Iz mlina je prišel v stanovanje Jakopina, odkoder mu je odnesel več kosov obleke in zlato zapestno uro. Med prestajanjem kazni se je izgovarjal, da je tisto noč, 30. 12. 1953, spal pri svojih znancih v Mariboru. Ti so bili zaslani, vendar so zanikali, da bi tedaj spal pri njih. Ker so ga priče pustile na cedilo, je tatvino v Dramljah priznal. Okrožno sodišče v Celju ga je obsodilo na skupno kazen 2 let in 6 mesecev strogega zaporar.

Jurček Krašovec:

S potovanja na bližnji vzhod

TEM LJUDEM SE NITI NE SANJA O ENAKOPRAVNOSTI...

Na mojo škodo sem se o tem kaj kmalu prepiral... Zadnji ovinki okoli gričev, še kratka vožnja po meji med vegetacijo in rjavim peskom in bili smo v Gizah. Zamislite si zeleno trato, katere polovico ste zasuli s peskom, tako da je prehod zelo oster. Tako je tudi tu. Ta nenavaden prehod daje možnost, da stojite z eno nogo v puščavi, z drugo pa na najrodovitnejših tleh, ki obrodijo večkrat letno.

Toda nisem imel časa razmišljati, zakaj tako. Cim sem zapustil avtobus, me je že obkročila jata otrok, vodičev, izposojevalcev velblodov, konj in oslov. V hipu sem bil središče nepopisnega hrupa in vsiljivosti. Eden je ponujal svoje strokovno vodstvo samo za funt (pomislite, vseh skupaj sem imel samo sedem), drugi je apeliral na dobrosrčnost gospoda doktorja ali celo barona in moledoval za bakšiš, tretji je po vsej sili hotel nositi mojo aktovko, čes da se bom do smrti izmučil, če jo bom nosil sam. Cukali so me za hlačnice mali Arabčki, ki so komaj hodili, veliki pa so uporabljali vsemogoče trike, da bi me presleparili. Jasno, zanje sem bil bogat Evropejec, ki ne ve kam z denarjem, pa pride razmetavati svoje bogastvo v puščavo. Naj sem jim še tako zatrejeval, da nisem niti doktor, niti bogataš, še manj pa baron, nič ni pomagalo. Logično so me zavrnil, češ, brez denarja se vendar ne hodi tako daleč v svet. Rečem vam, stalo me je dokaj truda, preden sem jim mogel pobegniti iz dežja pod kap, namreč na vrt najdražjega hotela Mena House. K sreči sem tu naletel na natakarka, ki me je kot »študenta« poučil, kako naj ravnam naprej in ni zategoval obraza, ko sem naročil samo limonado.

V miru sem pil svojo limonado in razmišljal o vsem tem. Nič čudnega, da so me vzeli na tarčo in da niso razumeli mojega položaja. Nihče jim nikoli še ni pravil, da so upravičeni na dostojnejše življenje. Zato ni čudno, da si vse po svoje razlagajo. Če bi bil res, kot so me imenovali, baron, kaj bi bilo zame nekaj funtov. In teh nekaj funtov bi nasitilo kopico lačnih otrok po blatnih bajtah. Sedanja vlada baje preganja to oduševstvo turistov. Toda slab je tak začetek. Samo prepovedati, to je lahko. Treba bi bilo ekonomsko strukturo v osnovi spremeniti. Ti ljudje morajo vendar jesti in živeti. Nasmehnjati sem se moral nad lepakom, ki je propagiral čitanje Naserjeve knjige »Filozofija revolucije«. Če je res bila revolucija, potem je bila jalova, ker ni nikjer znakov socialnih sprememb. Zategadelj bi Faruk in Angieži mirne duše lahko ostali v Egiptu. Po hrupu so menda imeli revolucijo, po namenu pa po mojem ne.

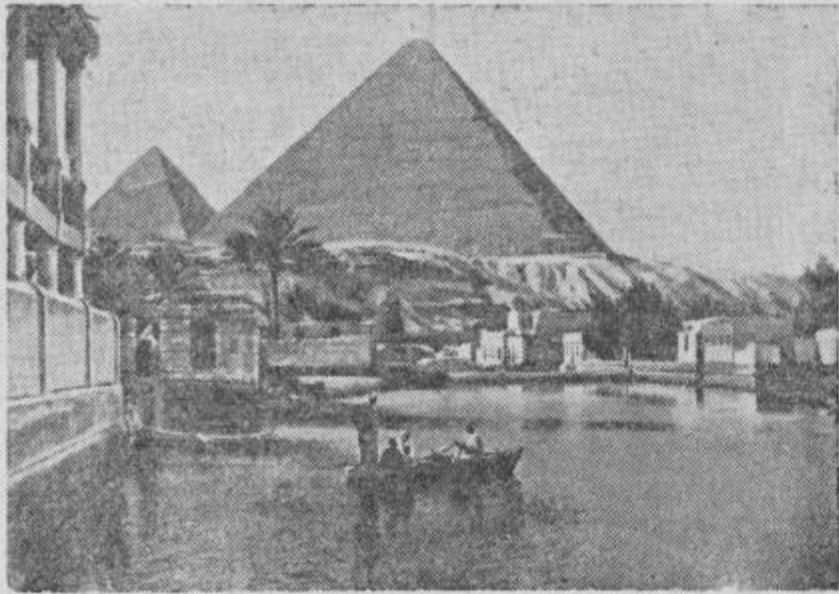
Kaj pomaga. Jaz sem bil v tem trenutku eden redkih v tej deželi, ki so o tem upali na glas misliti. Če bi bil tu Lenin, bi jim na mojem mestu posredoval koristno predavanje. Jaz pa sem vedel samo eno. Moral se jih bom otresati, četudi na nesocialistični način. Moja sredstva so bila preskromna, bil sem že daleč v notranjosti dežele, moral sem obrniti vsak plaster, če se nisem hotel neprostoovoljno odreči svoji domovini ali pa dovoliti, da me naše poslanstvo, kot občinskega reveža pošlje nazaj v pristojno občino.

PIRAMIDE — NAJVELIČASTNEJŠE DELO ČLOVEŠKIH ROK

Da bi mogel vsaj približno posredovati vtise in veličino teh najmočnejših zgradb v zgodovini človeštva, se moram kot vsi drugi zateči k številkam, ker opisovalno bi nič ne opravil.

Tri piramide v Gizah niso edine zgradbe te vrste v Egiptu. So pa tu tri največje, ki so jih v zaporedju postavili trije faraoni za svoje grobnice: Keops, Kefren in Mikerin.

Največja je Keopsova in tudi najstarejša. Če verjamemo prvemu evropskemu potopiscu in zgodovinarju Herodotu, je bil Keops zelo velik tring. Danes o tem ne razmišljamo več toliko, čeprav bi bilo potrebno. Čudimo se samo, kako so mogli takrat ljudje pred 5000 leti kaj takega zgraditi. Kdor pa je količkaj spoznan z razvojem človeške družbe in proizvodnih sil, bo v prvem trenutku pomislil, piramide so najzgovornejši dokaz dobe suženjstva. Samo pomislimo. Tako velike zgradbe so bile namenjene samo za grob enega samega človeka, kamor ni smela stopiti noga navadnega smrtnika. Tako ogromne piramide so bile zgrajene v trpljenju tisočev in tisočev sužnjev. V teh piramidah je hkrati spomenik najnedostopnejšemu egoizmu, ko gospodarji nad življenjem in smrtjo podanikov niti mističnega življenja niso hoteli deliti z ljudstvom. Oni so bili sinovi bogov, torej polbogovi, edina živa bitja, ki so tudi po smrti »ostala večno živa«.

Faraonom so v grobnice odnesli neprecenljiva bogastva, ki so jih pozneje v tisočletjih izropali nomadi in roparske vojske. Zatorej ni čudno, da se vsakega obiskovalca piramid loti neka vznemirjenost, ki izhaja iz radovednosti, kakšni so morali biti takrat ljudje, kakšno je bilo njihovo življenje in kakšni so bili njihovi gospodarji, ki so si postavili takšne spomenike, kot nobeden poznejši vladar. Kakšno je samo nasprotje med srednjim vekom v Evropi, ko so številni vladarji in gosposčina gradili na tisoče gradov in med faraoni starega Egipta, ki so bili edini in absolutni vladarji nad zaslužnjim narodom. Vrsta faraonov je dolga. Traja več kot tri tisoč let pred našim štetjem. Nekateri so gradili za bogastvo in napredek dežele ogromne namakalne naprave, ki so storile dolino ob Nilu rodovitno. Drugi so gradili mesta, tempelje, tretji so se spet vojskovali in si podjarmili sosedne narode. Toda čudno, najbolj so ostali v spominu oni, ki so ljudem svojega časa dali najmanj, od njih pa največ zahtevali.

Keopsova piramida je bila nekoč visoka 147 metrov. Zob časa ji je odglodal vrh, da je danes nekaj manj kot 10 metrov nižja. Pri tleh je vsaka od štirih strani dolga 230 metrov. Za to piramido so porabili okoli 2 milijona in 300.000 kamnitih blokov, vsak večji od enega kuhičnega metra. Vanjo je vžidano okoli 2 in pol milijona m³ kamena.

Danes piramide nimajo več prejšnjega izgleda. Vsa površina je podobna nekakim ogromnim stopniščem, medtem ko je včasih bila pokrita z belim marmorjem. Vrh srednje, Kefrenove piramide je še danes tak. Tudi Keopsova piramida ima pri tleh še gladko pokrivalo, ker je bila na tem delu šele pred nedavnim pri tleh odkopana. V notranjosti piramide je kraljevska dvorana ali grobnica, ki je dolga 47 metrov, visoka 8 metrov in pol, široka pa samo meter in 4 cm. Ta dvorana je poševna. Na vrhu je grobnica, kjer se še danes nahaja prazen sarkofag faraona Keopsa. Vse ostalo so v tisočletjih raznosili pustolovci in roparji. Do teh dveh dvoran vodi 98 m dolg hodnik, ki je zelo ozek in nizek, da je mogoče v njem hoditi le globoko upognjen.

Kaj smo videli in doživeli

v HOLANDIJI

(Kadaljevraje)

KDO JE IZNAJDI TELJ TISKA?

Na eni izmed glavnih haartemskih ulic smo odkrili zanimivo novost. Sredi trga je stal bronast kip z napisom: »Laurentius filius Costerus typographiae litteris mobilibus e metallo jusus inventure«.

Začuden smo se spogledali. Kaj ni Nemeec Guttenberg iznajditelj tiska? Na vprašanje, kdo je to Koster, mi je domačin pojasnil čudno zgodbo okrog tiskarske pravde med Holanci in Nemci. Holanci so namreč zase še danes prepričani, da je tisk izumil njihov rojak, Nemci pa spet proslavljajo Guttenberga kot izumitelja tiska. Toda poslušajmo kaj pravijo zgodovinski viri in legende o Kosterju.

Haartemčan Lorenz Jayson je živel v Haartemu kot cerkovnik — kar pomeni v holandščini Koster — ob koncu 14. stoletja. Zgodovina pripoveduje, da se je ta Koster nekoč s svojo dečo sprehajal v gozdičku na južni strani mesta Haartema. Da bi zabaval svoje otroke, je vrezal v grmovju šibo in začel v njo vrezavati razne pismenke. Te pismenke so porodile v njem prvo idejo o tisku. Ko se je vrnil domov, je te črke na lesenih palčici zamočil z neko masno tvarino in jih pritisnil na papir. Izboljševal je svoj poizkus, izpopolnjeval črke in nazadnje »natisnil« cele strani. Po dolgem trudu se mu je končno posrečilo, da je izvršil svoje glavno delo in

CELJSKE BODICE

GIBLJIVE CENE

Gibljive cene — naš so vzori! Vsakdo po svoje to razlaga. Trgovci misli: to navzgor! Tako k dobičku si pomaga. Potrošnik misli: to navzdol! Samo tako ugnal bo vraga.

In sta spopadla se oba, potrošnik — revež je podlegel in že trgovec se smehlja, ki mu do dna je v žepe segel.

A boj se ta še ni končal. Le kdo se zadnji bo smejal? Gibljive cene — a le dol! To je parola vseh parol.

ZVESTOBA DO GROBA

Za možem umrlim obupana vdova solze je prelivala vsak dan iznova, na grob mu postavila lep spomenik, ki sreči naj njeni pomeni zapisk!

Na kamnu iz marmora zlate so črke oznanjale vdovine misli vse mrke: »Zvestoba do groba! Z obljubo je to napis izrvenel ji v samotno temo.«

A kmalu so vdovi se dnevi zjasnili in srečo ji z novim soprogom vrnil, objavila v listih je mali oplas: »Prodaj spomenik, grobu vsakemu v kras.«

Ponudb si ugodnih je mnogo nabrala, zato je »zvestoba do groba« prodala, a z jurčki, ki jih je dobila za njo, oproški vozček kupila si bo.

LIM

V Celju lima nimajo! V Ptujju pa imajo lim! Pa je limar potoval tjakaj z vlakom jutranjim.

V Ptujju lima nimajo, vendar točno to vedo: »V Mariboru lim dobiš, kolikor si ga želiš!«

Limar šel je v Maribor, a zaman iskal je lim. »Pojdi v Celje brez skrbi, tam so založeni z njimi!«

Celje, Ptuj in Maribor lima danes nimajo. Le kako tam delajo, ko brez lima limajo?

All veste ...

1. Kaj je »sončno olje«?
2. Odkod »krokodilove solze«?
3. Odkod beseda »finance«?

1. Ne veste, kaj je »sončno olje«? Mi tudi ne. Poznamo sončno luč in sončne žarke, ne pa olja. V trgovini, kjer ga imajo v zalogi smatrajo pod njim olje napačno iz jederc sončnih semen. Pravilno se tedaj to olje imenuje »sončnično« olje.

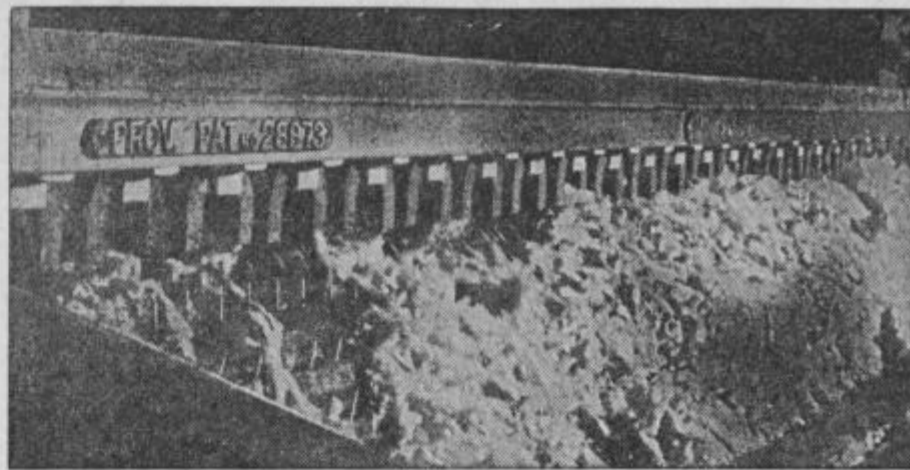
2. Predstava jokajočega krokodila izvira iz prastarih vzvodnih bajk in pravljic, po katerih posnema krokodil glas jokajočega otroka, da vabi k sebi žrtve.

3. Beseda finance izvira iz srednjega veka od besed fin (francosko), fein (nemško), ki pomenijo fin, zvijačen, ker je bilo takrat kraljevo blagajno težko polniti brez posebnih zvijač.

To pomanjkljivost pristaši holandskega iznajditelja zagovarjajo s tole legendo:

V božični noči leta 1440 je stari in bolesten Koster prisostvoval polnočni maši v Haartemski cerkvi. To odsotnost je izkoristil neki njegov sodelavec, kateremu edinemu je Koster izdal skripturo svojega izuma, ter ukradel cerkovniku črke in zapiske. Ko je Koster opazil krajo, je od bolesti umrl. Po legendi je bil tat Guttenbergov starejši brat, s čemer bi se pojasnilo dejstvo, da je izum tiska iz Holandije prešel na Nemčijo.

O vprašanju Koster—Guttenberg je napisana v Nemčiji in Holandiji cela biblioteka. Holandska je stoletja uporno odbijala nemške pretenzije, Nemčija pa z največjim preziranjem holandske. Oba moza imata danes svoje spomenike — eden v Nemčiji, drugi v Holandiji. Mnoge pa še danes bega, pred katerim spomenikom bi odkrili glavo in koga od obeh mož bi pozdravili kot izumitelja tiska.

NAPREDEK V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Doslej se je dogajalo, da je med bale volne prišlo mnogo drobnih železnih delcev in ostružkov. Le-teh doslej ni bilo mogoče odstraniti. V Angliji pa so izumili magnetni česalni stroj, ki sproti izvleči vse te železne drobce. Več magnetov, postavljenih v vrsto, to sijajno opravi, saj vsak magnet lahko potegne do 15 kg železa. Ta stroj lahko uporabljajo tudi mlinci, žage in lovarne papirja.

Tega članka Vam ni treba čitati ...

PISMONOSE — NUDIMO VAM ZASLUŽEK, KI VAS NE BO STAL TRUDA

Ko smo začeli akcijo za razširitev lista, smo mnogo razmišljali o tem kdo bi imel največ stika z ljudmi, to se pravi na koga bi se lahko obrnili, da bi nam pomagal razširiti naš list.

In tako smo se domislili naših poštarjev, ki z dneva v dan obiskujejo družine po vaseh in krajih, ki vsaj tedensko enkrat potrkajo na vrata slednje hiše. Kdo bi torej mogel bolje vedeti za domove, kjer še ni našega lista, kjer sploh nimajo nobenega časopisa in vendar vsako soboto kupijo kakšen list, ker je ob nedeljah vendar čas za branje. Ze v Celju opažamo kmečke ženice, ki v nedeljo zjutraj kupijo časopis, pa jim je vseeno katerega, enostavno kupijo, ker za nedeljo mora biti nekaj tiskanega papirja v hiši.

Če bi tem ljudem kdo povedal, da izhaja naš »Savinjski vestnik«, ki prinaša novice iz njihovega kraja in iz krajev v bližnji in daljni okolici, če bi vedeli, da tak tednik v zgodnji obliki prinese najvažnejše dogodke, kakršne že teden prinašajo dnevnik, če bi vedeli, da je ta list najbolj priročno glasilo ljudi Celja in njegovih zaledij, da redno obvešča prebivalce o vseh ukrepih, odločbah itd., potem bi se ljudje kaj hitro odločili za naš list.

V našem interesu je, da Savinjski vestnik prejema vsaka hiša v bodoči celjski skupnosti komun. Ker vemo, da je za razširitev lista treba tudi nekaj žrtvovati, smo sklenili za vsakega novo pridobljenega naročnika, ki plača vsaj polletno naročnino, plačati 40 din kot nagrado zbiralcu naročnikov.

Vaš trud bo toliko manjši, če boste opozorili ljudi, da Savinjski vestnik dvakrat letno priredi VELIKO IN BOGATO ŽREBANJE NAGRADNIH KRIZANK. Za letos ob novem letu bo pripravljeno NAD 50 BOGATIH NAGRAD, ki pa jih bodo deležni le naši stalni naročniki.

List je premalo razširjen zlasti v krajih bivšega šmarskega okraja, ki so bili pred leti priključeni k celjskemu okraju. V mnogih vaseh okoli Smarja našega lista sploh ne poznajo. Tudi v šoštanjanskem okraju ima »Savinjski vestnik« še premalo naročnikov. Zato bi naj bila dolžnost vseh občinskih in vaških odborov SZDL in prosvetnih delavcev na vasi, da seznanijo z našim listom tamkajšnje ljudi in jim ga priporočijo.

Ker je naš list tednik, ki obravnava predvsem lokalno problematiko Celja in njegove širše okolice z vseh področij družbenega življenja, hkrati pa je poceni, saj dva obroka po 250 din letno ne predstavljata občutnega izdatka, je prav primeren za ljudi na naši vasi.

Zato vabimo k sodelovanju vse člane SZDL, naše naročnike in bralce, da nam pri tem pomagajo. Marsikdo bo prav rad postal naročnik našega lista, če ga bomo nanj spomnili, saj danes mnogi niti ne vedo, kje ga lahko naročijo in koliko stane.

Tiste pa, ki se bodo odločili za zbiranje novih naročnikov, prosimo, da nam sporoče v pismu ali dopisnici njihove točne naslove, po pošti pa nakažejo od njih sprejeto polletno naročnino 250 din. Naslove in denar lahko oddajo tudi osebno v upravi našega lista. Po prejemu seznama in naročnine bo zbiralcu uprava takoj nakazala 40 din od vsakega novega naročnika.

Odrežite in nam pošljite!

Naročilnica

Podpisani _____, kraj _____

ulica _____, pošta _____ naročam

»Savinjski vestnik« in prosim, da mi ga začnete s _____ redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki.

Datum _____

Podpis:

Telesna vzgoja

Atletika

KLADIVAR JE ZAKLJUCIL SVOJO SEZONO

Pretekli teden je AD Kladivar izvedel še zadnja interna tekmovanja s svojimi atleti in atletinjami. Mladinke so nastopile v troboju, članice v peterboju, člani pa v teku na 200 m čez ovire. Na startu je bilo zbranih lepo število tekmovalcev. V teku čez ovire je tekmovalo kar 11 atletov, med njimi celo Vipotnik, ki je prvi nastopil po zadnji poškodbi na državnem prvenstvu. Lorgjer je za zaključek sezone postavil nov državni rekord na 200 m čez ovire s časom 24,7 in s tem izboljšal prejšnjega kar za 4 desetinke sekunde (Srp — Mladost, 15,1). Lorgjerju so sledili: Kopitar Marijan 25,5, Kovač 26,8, Vipotnik 28,5, Cizej 29,2 itd. V troboju se je pomerilo 11 mladink, od katerih je bila najboljša Ovirkeva s 1608 točkami (100 m — 13,5, met krogla — 8,90 in skok v daljino — 4,18 m), sledita pa ji Rečnikova in Zadravčeva. Prav v tem tekmovanju je presenetila novinarka Rečnikova, ki je v skoku v daljino postavila za svoja leta izvrsten rezultat 4,40 m. Pri članicah je v peterboju zmagala prof. Zabukovčeva s 2658 točkami pred Slaninikovo s 2656 in Belajevjo s 2597 točkami. Rezultati zmagovalke: met krogla — 9,68, višina — 120, 200 m — 30,4, 80 m čez ovire — 14,6 in daljina — 4,42. Najboljše rezultate v kroglu je dosegla Jezernikova s 10,36 m (zaradi poškodbe pri skoku v daljino je morala odstopiti od nadaljnega tekmovanja), v višino Belajeva s 130 cm, v teku na 200 m in 80 m z ovirami pa Slaninikova s 27,5 oziroma 14,4 sek.

Ob slesovih od letošnje sezone tekmovalci so se pomerili tudi zbrani sodniki v teku na 400 m. Brez tekmovalne opreme in kar v čevljih in sekajcih se so zapodili po stezi predvojni reprezentanti in športniki Urbančič, Zadravec, Meštrov, Brečko in Ferič. Prepričevalno zmago je pobral v lepem slogu teka Urbančič, kmalu za njim pa je prišel na cilj Zadravec, v krajših presledkih pa še Meštrov, Brečko in Ferič.

S tem je bila letošnja sezona uradno zaključena. Kljub kratkemu tekmovalnemu času je Kladivar imel v letošnjem letu kar 72 nastopov, na katerih so atleti in atletinje postavili 72 republikanskih in 6 jugoslovanskih rekordov. To je bogata bilanca, s katero se ne more ponasati nobeno atletsko društvo v državi. Le 15 dni odhajajo atleti na počitek, potem pa se bodo že pričeli pripravljati za zimsko vadbo na novo sezono 1955.

NA EKONOMSKI SREDNJI SOLI SO IZVRSTNI ATLETI

Tudi na Ekonomski srednji šoli so športni dan posvetili atletiki. Na tekmovanju zavoda je bilo postavljenih več kvalitetnih rezultatov, kjer pa seveda prednjačijo dijaki in to že znani atleti Kladivarja. Ženske se niso pokazale prejšnje zmogljivosti, zadovoljiva pa je ugotovitev, da je prav v prvih letnikih najboljši atletski kader, ki se bo v naslednjih letih še lahko izpopolnil. Poglejmo rezultate pri ženskah: 60 m — Poš 8,5, Boldin in Dežman 9,0, skok v daljino — Cukala 3,66, Kresnik 3,61 in Bježman 3,57, met krogla — Matek 7,72, Smoč 7,59 in Zalokar 7,30, Stafeta 4 x 100 m — I. b 63,6. Najbolje se je odrezal I. c razred s 561,5 točkami pred I. b s 550 in III. a s 455 točkami. Moški pa so imeli naslednje najboljše rezultate: 100 m — Kovač 11,5, Videtič 12,1, 1000 m — 3:10 Kovač, 3:12 pa Videtič; skok v višino — Kovač 179, Novak 145 cm; met krogla — Kovač 12,06 in Fedrčan 11,96 m; stafeta 4 x 100 m — I. in II. letnik 51,6, III. in IV. letnik 51,7 sek.

Nogomet

ODLIČEN USPEH VELENJANOV RUDAR (Velenje) : Sobota — 5:1 (1:1)

Na domačih tleh je velenjski Rudar v nedeljo poskrbel za največje presenečenje 7. kola slovenske nogometne lige. Z visokim rezultatom je premagal doslej zmogljivo moštvo Sobote. V prvem polčasu je bila igra enakovredna in so gostje celo prvi prišli v vodstvo. Domačinom pa je uspelo krava izenačiti. Po odmoru pa se je pričelo prava ofenzivna Rudarja. Vsi igralci so sigurni kot preroci. Z borbenostjo in startom za prvo žogo so povsem razbili nasprotnika. Kar štirikrat so potresli nasprotnikovo mrežo. Strelci: Kučera 3, Zagorec in Hudarja za Rudarja. Tekmo je odlično sodil tov. Presinger Mirko. S to zmago si je velenjski Rudar močno utrdil pozicije na vrhu tabele. Z 10 točkami je trenutno na 3. mestu.

RUDAR (Trbovlje) : KOVINAR (Store) — 5:1

Storski Kovinar je gostoval v Trbovljah, od koder se je vrnil praznih rok, vendar kar z zadovoljivim rezultatom. Tečke na tujih tleh so težko dosegljive, zato bo treba pač doma pokazati več marljivosti.

IZ SIBENIKA 5 GOLOVI

Celjski Kladivar prejema iz nastopa na nastop precejšnjo poročilo golov. Tako je tudi zadnje nedelje prejel 5 Sibenika proti nasprotniku, ki je počival v njegovi neposredni bližini na dnu kvartice hrvaško-slovenske lige, kar 5 golov, se da bi sam le enkrat potresel nasprotnikovo mrežo. Že v prvem polčasu je bilo stanje 4:0 za Sibenik. Poročila očividcev pravijo, da ima precej zaslug za takšen rezultat vratar Leban, ki je spustil nekaj lahkih strelcev. Nič manj zaslužni pa niso napadatelji. Piki, Marinček in Pavlič so uničevali stoodstotne priložnosti za drugego zgoditkov. V obrambi se je močno trudil Čater, dobro parirajo pa je dal tudi Vodeb. Vsi ostali pa so več ali manj odpovedali. Kladivar je vso tekmo razen prvih 20 minut igral le z 10 igralci, ker je Posinek zaradi poškodbe na nogi moral oditi z igrišča. Tako bo Kladivar tudi še naprej počival na zadnjem mestu v tej ligi le s 3 točkami in negativno razliko v golih kar 6:27. Ta količnik nam pove, da Kladivar nima niti solidne obrambe, še manj pa sposobnega napada.

TUDI CELJSKA SVOBODA PORAZENA

V II. skupini CNP je celjska Svoboda utrpela v Hrasniku prvi poraz v tem tekmovanju. Rudar (Hrasnik) je zmagal s 4:2. V Šoštanjju pa je Usnarj v I. skupini CNP izgubil sročanje s Svobodo (Trbovlje) z 0:2.

II. GIMNAZIJA — JESENSKI PRVAK CELJSKIH SOL

Jesenski del tekmovanja celjskih srednjih in strokovnih šol v nogometu je zaključen. Tekme so bile izredno živahne. V zadnjih srečanjih so mladi nogometaši pokazali že kar zadovoljivo znanje. Rezultati zadnjih tekem: II. gimnazija : I. gimnazija — 2:0 (2:0), II. gimnazija : Vajenska šola I — 2:2 (1:2), Vajenska šola I : IKS — 5:0 p. f.

Lestrica do spomladi pa izgleda:

1. II. gimnazija	4	2	2	0	8:2	6
2. I. gimnazija	4	3	0	1	15:6	6
3. Vajenska šola I	4	2	1	1	8:10	5
4. Liteljišče	4	1	0	3	7:14	2
5. IKS	4	0	1	5	3:11	1

Nogometaši II. gimnazije so povsem zaslužen na vrhu tabele. Pokazali so od vseh nastopajočih mošter najbolj solidno znanje, njima odlično obrambo, lepo kolektivno igranje, slaba točka jim je le napad, kjer nimajo sposobnih realizatorjev. Svoje terenske premoči ne morejo izraziti v rezultatu — v golih, ki so odločilni za nogometna srečanja. Zastrelji so tudi vse štiri kazenske strelce z 11 metrov! I. gimnazija ima slabo obrambo, toda odlične strelce v napadu, od katerih se najbolj odlikujeta Cizej in Jančič. Vajenska šola bi zmogla več, če bi na vse tekme prišla v svoji najboljši postavi. Učiteljske je nastopalo z novinci, ki so proti zaključku tekmovanja pokazali že solidno znanje in bo treba nanje resneje računati spomladi! IKS je tekmo proti vajenski šoli prepustila kar brez borbe in bi z resnejšim odnosom do te lige lahko bila nekoliko višje v tabeli. Še je čas, da se moštva do spomladi popravijo. Končni zmagovalci je še povsem neznan, saj se na vrhu tabele gnetejo kar tri moštva. Vsi trije so favoriti. Mora bo odločala sreča, ki je v nogometni igri zelo muhava in se včasih nasmeje tudi slabšim moštvom.

Rokomet

VISOK PORAZ CELJA

Prišlo se je prvenstvo Slovenije v malem rokometu, v katerem sodelujejo tudi rokometiški ZSD Celja. Prvo srečanje so imeli proti Braniku v Mariboru, ki velja za glavnega kandidata za prvo mesto. Nič čudnega, če so se Celjani vrnil poraženi. Poraz pa je le nekoliko previsok in nam ne daje nekih svetlih perspektiv v tem tekmovanju. Kar 20:6 (12:3) za Branik! Lepi rezultat je Celjanom onemogočil izvrstni vratar Branika, ki je branil v velikem stilu. Mladi Levstik je bil od Celjanov zopet najuspešnejši in je kar štirikrat potresel mrežo Branika, po enkrat pa Leskošek in Ramskgler.

Smučanje

CELJANI NA PRVIH MESTIH!

Celjski smučarji so se preteklo nedeljo uveljavili na smučarski in so na tekmovanju olimpijskih kandidatov v mnogobojju v Ljubljani pobrali več prvih mest. Pred ocenjevalno komisijo SZJ so z rezultati potrdili svojo odlično fizično kondicijo in pripravljenost na smučarsko sezono. Pri alpskih smučarjih je prepričevalno zmagal Kopitar Jože, pri ženskah pa prof. Zabukovčeva, ki sta pustila v končnem tekmovanju vse ostale konkandidate daleč za seboj. Ali bo tako tudi na snegu? Pri tekaških je Belajevjo uspelo zmagati v kategoriji članice in je s tem že kar tretja zmaga pripadala Celjanom. Uspehi so odlični, želimo le, da bi jih naši smučarji potrdili tudi na belih poljanah v dobi smučarskih tekmovanj, ki ni več daleč.

V LJUBNEM SKRIPLJE...

Dva SOS klica sta prišla iz Ljubnega v Celje. Letošnje neurje je močno poškodovalo obe smučarski skakalnici in sedaj domačini iščejo potrebna sredstva za popravila. Športno društvo Gozdar je v krizi in ne najde izhoda iz finančne zagate... Pomagala naj bi Stajerska smučarska podzveza, ki pa sama nima denarnih sredstev za pomoč organizacijam na terenu in je za svoje delo vezana na dotacije merodajnih čimteljev.

Značilna pa je izjava funkcionarjev SSK Rudarja iz Ljubnega, ki navajajo, da si neka skupina odgovornih ljudi na Ljubnem vztrajno prizadeva, da bi telesno vzgojo in šport na Ljubnem zavrtili. Ker so ti ljudje imeli v rokah tudi edine finančne vire, je sprilo, kar je bilo neizbežno: Najprej razpust TVD Partizan, nato nogometnega kluba in zdaj bi naj bil na vrsti smučarski klub. Ta pa ni klonil.

Iz navedenega sledi, da v Ljubnem nekaj kriplje... Ni povezave in razumevanja lokalnih občastvenih organov s športnimi voditelji, ali pa obratno le-ti ne najdejo kontakta z njimi. Če je stvar postavljena res na ostrino, potem bi bilo nujno, da v tej zadevi posreduje okraj. Vsekakor ne more biti prebivalcem v Ljubnem in vsem v šoštanjskem okraju vseeno, da bi obe smučarski skakalnici, ki sta bila zgrajeni s tolikim trudom, enostavno opustili. Po snegu že močno diši... Poprijeti je treba takoj za delo.

NEDELJSKI SPORTNI SPORED

Sobota ob 15. uri na atletskem stadionu: jesenski kros celjskih srednjih in strokovnih šol

Nedelja ob 11. uri na Glaziji: nogometna tekma med atleti Odreda in Kladivarja

ob 15. uri mladinska tekma Zelezničar (Maribor) : Kladivar

ob 15. uri hrvaško-slovenska liga Zelezničar (Maribor) : Kladivar

ob 10. uri na Skalnici kletki nogometna tekma ZSD Celje : Svoboda (Trbovlje)

Kaj so videli celjski šoferji v inozemstvu

Podružnica Združenja šoferjev in antomehanikov v Celju je organizirala za svoje člane strokovno ekskurzijo v Avstrijo, z namenom, da bi si člani ogledali napredek in tehniko v cestnem prometu ter nekaj avtomobilskih tovarn. Ekskurzije se je udeležilo le 17 članov iz Celja, ker si ostali niso pravočasno preskrbeli potrebnih dokumentov.

Krenili smo z brzim vlakom proti Gradcu, založeni usak s 5 kg suhe hrane in 1500 dinarji v stotakih. Po temeljitem pregledu naših carinikov smo prišli v roke avstrijskim, ki pa niso dosti pregledovali naših aktovk in so spraševali več po žganju. Pregledali so še potne liste in potem smo imeli mir do povratka na mejo.

V Gradcu se nismo dolgo zadržali, ker je vlak čez dobrih 15 minut krenil dalje proti Dunaju, kamor smo prispeli zvečer z debelo uro zamude. Že takoj ob prihodu na Dunaj nas je presenetil velik cestni promet in brzina vozil, ki švigajo po razsvetljenih ulicah. Tu je zakon tak, da mora voznik motornega vozila voziti vsako brzino, tudi nadnormalno, če le ima prostor, saj jih prometna policija še priganja k temu ter hitro kaznuje počasneža, če zavira promet.

Na menjalnici dobimo vsak 65 šilingov za 1500 dinarjev. Bili smo prosti do ponedeljka, zato smo se razkropili usak na svoje mesto in v skupinah postopali po dunajskih ulicah ter pasli rahlovedne oči po razsvetljenih izložbah.

Primeren prenočišč nismo več dobili, dragih hotelov, kjer računajo 60 do 80 šilingov za posteljo, pa naši žepi niso prenesli. Po polnoči na ulici že ni bilo dosti prometa, pa tudi ljudi ne, le na vsakem vogalu ulice nas je prestregla poulična ženska, ki hoče za vsako ceno nekaj zaslužiti. Vse preveč nam že ta nadležnost preseda, zato smo neki taki trojki obljubili že policijo, če nas ne pusti pri miru. Za tako »vljudnost« so nas pa dekline ozmerjale na najbolj prostaški način in končno le izginile. Noč smo prepredili v parku, zjutraj pa smo se ob 7. uri vsi zbrali in se napotili v tovarno »Saurer«. Predstavniki te tovarne so nas zelo vljudno sprejeli ter nas po kratkih besedah povedli skozi vse njihove oddelke in nam podrobno razkazali vse glavne značilnosti obratovanja.

Saurerjeva tovarna na Dunaju ima že stoletno tradicijo. Z obratovanjem je začela v Švici kot tovarna tekstilnih strojev in se je šele pozneje razvila v avtomobilsko tovarno. Od leta 1906 beležijo njeno dejavnost na Dunaju. Pred vojno je proizvajala dnevno po 12 kamionov (5—8-tonskih), zaposlenih pa je imela okoli 6000 delavcev. Med vojno je bila bombardirana, po vojni pa modern obnovljena, tako da so že kos močni konkurenci avtomobilske indu-

strije nasploh. Danes zaposluje tovarna že 1800 delavcev in proizvaja 60 do 70 kamionov in modernih avtobusov na mesec. Višek avtomobilske tehnike so novi avtobusi, ki imajo motor montiran na strani šasije v srednjem delu avtobusa, opremljeni s specialnim menjalnikom z osmimi brzinami in razvijajo hitrost do 90 km na uro. Razen poznanih 5 do 7-tonskih tovornjakov z navadnimi Diesel stroji izdeluje tovarna še nov model 8-tonskega kamiona z osemvaljnim strojem izvedbe »V« ter nove izvedbe diferenciala in menjalnika. Vsa proizvodnja v tovarni je urejena na tekočem traku, vendar še ne izdeluje vseh delov doma in jim druge tovarne nabavljajo še bloke, šasije in ohišje diferenciala. V prihodnjem letu pa bo baje tovarna spet vse izdelovala doma, kot pred vojno.

Bralce bo gotovo zanimalo dejstvo, da je tovarna »Saurer« predala licenco naši novi avtomobilski tovarni v Priboju in da poteka delo med tema dvema tovarnama v zelo dobrem odnosu.

OBJAVE IN OGLASI

NOVI DOMAČI VINSKI MOST

toči Vinarska zadruga z o. j. Brežice v svoji kleti v Celju, Dečkova cesta 14 od 5 litrov naprej po zelo konkurenčnem cenah. Na zalogi ima tudi dobra stara vina.

Klet obratuje vsak delovni dan v času od 16. do 12. in od 14. do 17. ure, ob sobotah pa prekinjeno od 9. do 14. ure. POSKUSITE!

RADIO CELJE

na valovni dolžini 392 m ali 1,484 Kh (prenos iz Ljubljane in domača poročila)

PREGLED VAZNEJSIH ODDAJ	
Nedelja, 7. novembra:	
15,45	Celjske novice
16,00	»Neznani talenti«
17,00	V plesnem ritmu
17,30	Radjska igra: Romeo in Julija
19,30	Radjski dnevnik
Ponedeljek, 8. novembra:	
16,00	Celjske novice in objave
16,30	Zeleti ste — poslušajte!
18,00	Radjska univerza — prof. Srečko Brodar: Stara kmečka doba v Jugoslaviji
18,15	Igrajo veliki zabavni orkestri
18,30	Zdravstveni nasveti
19,00	Radjski dnevnik
19,30	Zabavna glasba, vmes reklame
Torek, 9. novembra:	
16,00	Celjske novice
16,30	Zeleti ste — poslušajte!
17,10	Popoldanski simfonični koncert
18,00	Kulturni pregled
18,30	Sportni tednik
19,00	Radjski dnevnik
Sreda, 10. novembra:	
16,00	Celjske novice in objave
16,30	Zeleti ste — poslušajte!
17,10	Nasli in inozemski solisti pred mikrofonom
18,00	Ljudje med seboj
18,15	Glasbeni mozaik
18,30	Mednarodna radjska univerza
19,30	Zabavna glasba, vmes reklame in objave
Četrtek, 11. novembra:	
16,00	Celjske novice in objave
16,30	Zeleti ste — poslušajte!
18,00	Okno v svet
18,30	Modni kotiček
18,40	Umetne in narodne pesmi peje mariborski komorni zbor Radjski dnevnik
Petek, 12. novembra:	
16,00	Celjske novice in objave
16,30	Zeleti ste — poslušajte!
17,10	Popoldanski simfonični koncert
18,00	Dražinski pogovori
18,10	Poje ljubljanski komorni zbor
18,30	Iz kolektivov za kolektive
19,00	Radjski dnevnik
Sobota, 13. novembra:	
16,00	Celjske novice in objave
16,30	Zeleti ste — poslušajte!
18,00	Željovski pogovori
18,15	Pesmi za naše male
18,30	Zanimivosti iz znanosti in tehnike
19,00	Radjski dnevnik

Saurer dobavlja sestavne dele za kamione znamke FAP, v Priboju pa zaenkrat še samo montirajo z delno pomočjo Saurerjevih strokovnjakov. V glavnem pa vršijo celotne montaže naših domačih strokovnjaki.

Po izdatni zakuski, ki nam jo je pridelila tovarna, smo jim želeli obilo uspeha pri nadaljnjem delu, se prav lepo zahvalili za pritrčen sprejem ter jim v spomin podarili lepo sliko mesta Celja.

Tretji dan svojega bivanja v Avstriji smo si ogledali Dunajski velesejem in mesto samo. Dunaj, ki se še ne bo kmalu izkopal iz ruševin, je še vedno razdeljen na štiri zasedbene cone, le da meje med njimi niso vidne za obiskovalca, ki se lahko nemoteno in brez dovoljenja sprehaja po vsem mestu. Šele pogled na kakšnega vojaka ali policista, ki nosijo posebne tablice na prsih = označbo cone te informira, v kateri coni se nahajaš.

(Konec prihodnjših)

SPREJMEMO kleparje, ključavničarje in instalaterje. Vprašati v podjetju »Ključavničar«, Celje, Aškerčeva 7.

SKLADIŠČNIK dobi stalno službo. Pogoji: možnost praksa v skladišču ali v trgovini s kovinskimi izdelki. Tovarna ličnih izdelkov, Celje.

ABSOLVENTKO ekonomske srednje šole sprejemamo takoj. Tovarna žičnih izdelkov, Celje. HONORARNO ZAPOSLITEV isčem s 1. 12. 50. strojepljiva in vseh pisarniških del. Pomočnik postavi na upravo lista pod »Honorarna zaposlitev«.

PROdam električni vrtilni stroj. — Završnik Jože, Vrnsko.

UGODNO PROdam blago za »Hubertus«. — Naslov v upravi lista.

PROdam štedilnik, sobno peč in police. Naslov v upravi lista.

PROdam mehko spalnico, skoraj novo. Zupenc, Zalec 41.

PROdam večje posestvo (23 ha). — Naslov v upravi lista.

PROdam zemljišče v Zgornji Hudinji blizu opekarne. Vprašati: Sloser, Zg. Hudinja, ali Kopitar, Celje, Aškerčeva ulica 18.

PROdam kuhinjsko kredenco in šah-mizo. Naslov v upravi lista.

PROdam PLESNIO OBLEKO (inozemsko), moško. Skornjač štev. 41 in tapeciran najmodernejši športni globok otroški vozček po ugodni ceni. Naslov v upravi lista.

MANIŠE POSESTVO ALI HISO z vrtno v bližini Celja v zvezem v nasjem ali kupim z od plačevanjem v večjih mesečnih obrokih. — Naslov v upravi lista.

SPREJMEM v svo okrho tri dijakinje ali samčekenke. Naslov v upravi lista.

MESTNO GLEDALISCE CELJE

Petek, 5. novembra 1954 ob 15 — Herbert Grka: ATOMSKI PLES — II. šolski abonma

Sobota, 6. nov. 1954 ob 20 — Hans Tiemeyer: MLADOST PRED SODIŠCEM — gostovanje v Storah

Sreda, 10. nov. 1954 ob 20 — Luigi Pirandello: SEST OSEB ISCE AVTORJA — premierno abonma in izven

Četrtek, 11. nov. 1954 ob 20 — Luigi Pirandello: SEST OSEB ISCE AVTORJA — abonma red četrtak in izven

Petek, 12. nov. 1954 ob 15 — Luigi Pirandello: SEST OSEB ISCE AVTORJA — I. šol. abonma

Sobota, 13. nov. 1954 ob 20 — Luigi Pirandello: SEST OSEB ISCE AVTORJA — abonma red sobota (delavski) in izven

Nedelja, 14. nov. 1954 ob 15,30 — Luigi Pirandello: SEST OSEB ISCE AVTORJA — abonma red nedelja in izven

Torek, 16. nov. 1954 ob 20 — Luigi Pirandello: SEST OSEB ISCE AVTORJA — abonma red torek in izven

RAZPORED NEDELJSKE ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Dne 7. XI. 1954: dr. Cerin Josip, Celje, Cankarjeva ulica 9.

KINO UNION, CELJE

Od 1. do 19. 11. 1954: »V VRTINCU« — ameriška barvni film

Predstave dnevno ob 18. uri, ob nedeljak ob 14. in 18. uri.

KINO DOM, CELJE

Od 6. do 8. 11. 1954: »EVA PODEDUJE RAJ« — avstrijski film

Od 9. do 14. 11. 1954: »KALNE VODE« — argentinski film

Predstave dnevno ob 18,15 in 20,15, ob nedeljak ob 16,15, 18,15 in 20,15.

ODKUPUJEMO

vse vrste hlodovine iglavcev in listavcev ter furnirsko hlodovino * Plačujemo po dnevnik cenah * Les ponudite našemu podjetju v Celju ali pa našim nakupovalcem:

UDOVIČ PETER, Celje, Trnovlje 101,

LEVAR JOŽE, Smartno ob Dreti,

KOZAR STANKO, Čadran 20, Oplotnica,

KOVŠE IGNAC, Vitanje 54

Izrežite in nam pošljite!

UPRAVA

Znamka za 10 dni

»Savinjskega vestnika«

CELJE

TITOV TRG 1
Poštni predal 123

LESNA INDUSTRIJA

„Savinja“

CELJE
Jurčičeva ul.